VISŲ ŠALIŲ DARBININKAI VIENYKITĖS!

JŲS NIEKO NEPRALAIMĖSIT, TIK RETĖŽIUS!

"KOVA"
Savaitinis laikraštis
Eina kas petnyčia Phil'a., Pa.
Leidžia
LIETUVIU SOCIJALISTU SĄJUNGA AMERIKOJE.
(Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908)

PRENUMERATA:
Metams į visas dalis svieto $2.00.
Pusei metų ..... $1.00.
Apgarsinimų kainos ant užklausimo.

Redaktorius — K. Vidikas.
Administratorius — A. Žymontas.

Su visokiais reikalais kreipkitės šiuo adresu:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

KOVA

Organas Lietuviu Socijalistu Sajungos Amerikoje.

"KOVA"
The Lithuanian weekly
Published every Friday, Phil'a., Pa.
by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA.
(Incorporated April 28, 1908)

SUBSCRIPTION RATES:
In all parts of the world per year $2.

Editor — K. Vidikas.
Business Manager — A. Žymontas.

Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

No. 34 — Telefono No. Keystone Main 2958. — PHILADELPHIA, Pa. 22 d. Rugpjučio (August) 1913 m. — Telephone: Keystone Main 2958. — Metas IX

Entered as second class matter May 17, 1905, at the post office at Philadelphia, Pa.

Mire Bebelis

13 rugpjučio Passuge, Šveicarijoj, mirė nuo širdies paraližo Ferdinandas Augustas Bebelis, garsiausias vokiečių socijalistų vadovas, sulaukęs 73 metų amžiaus. Jo kunas bus sudegintas Zuriche, Šveicarijoj, pagal jo išreikštą norą. Gyveno ne trumpai, bet ir nuveikė tiek daug darbo Vokietijos proletarijato gerovei ir tarptautiškam socijalizmui, jog reikia stebėtis iš jojo neatlaidaus darbo, nesiliaujančios energijos ir didžių gabumų. Jis atliko darbą milžinišką ir atliko kuo-geriausiai. Jo gyvenimas ilgus amžius tarnaus darbininkams, kaipo įkvėpimas jųjų doruose užmanymuose, kovoje už žmonijos laisvę ir ištobulinimą.

Bebelis jau dveji metai, kaip buvo silpnos sveikatos ir tarnavo savo draugams darbininkams ne tiek aktuališku darbu, kiek buvo jiems įkvėpimu. Jo nusilpnėjimas pastaruoju laiku nedaleido jam aktiviškai dalyvauti Vokietijos parlamente-Reichstage. Praeitais metais jis buvo Vokietijos socijalistų suvažiavime Chemnitze, bet gydytojai jam uždraudė imti aktiviską dalyvumą suvažiavime.

Vokiečių Soc.-Dem. partijos Veikiamasis Komitetas po Bebelio mirčiai gavo jo laišką, kuriame velionis sako:

> "Velnias vėl mane jau smaugia. Trįs daktarai sako, kad aš turiu pasitraukti (nuo veikimo)".

Paskutinį sykį Bebelis pasirodė Reichstage, kada buvo balsuojama kas link padidinimo valstybės išlaidų kariškam apsiginklavimui.

BURŽUAZIŠKI LAIKRAŠČIAI APIE BEBELĮ.

Nežiurint, kad gyvendamas Bebelis daug užsipuolimų datyrė iš pusės buržuaziškų laikraščių, dabar beveik visi tokie laikraščiai su gailesčia pamini jo mirtį, atiduodami karštą pagarbą jo veikliam vaisingam darbais gyvenimui. Taip, "Tageblatt" sako:

> "Jisai buvo vienas labiausiai patraukiančių žmonių, vienas garbingiausių charakterių ir vienas puikiausių ir nuosekliausių kalbėtojų".

"Lokal Anzeiger" sako:

> "Jis buvo nesaumylis politiškų idejų kareivis ir stengėsi pagal savo geriausią išgalę stumti pirmyn darbininkų gerbuvį. Jo vardas turės nuolatinę sau vietą Vokietijos imperijos istorijoj".

"RAUDONASIS NAPOLEONAS".

Bebelis buvo garsiausias socijalistas po Marksui. Vokiečių socijal-demokratijoj ir darbininkiškame judėjime jis turėjo tokią didelę įtekmę, kad jam duota vardas "Raudonasis Napoleonas". Net kai-kurie jo priešai pripažino, kad jo galybė Vokietijoj buvo didžiausia po kaizerio galybei. Nes jis buvo, kaip "Public Ledger" sako, "neapkainuota galva Vokietijos socijal - demokratijos, tvirčiausios skaitliumi politiškos partijos Europoj, surenkančios 4,250,000 balsų ir turinčios Vokietijos parlamente 111 savo atstovų.

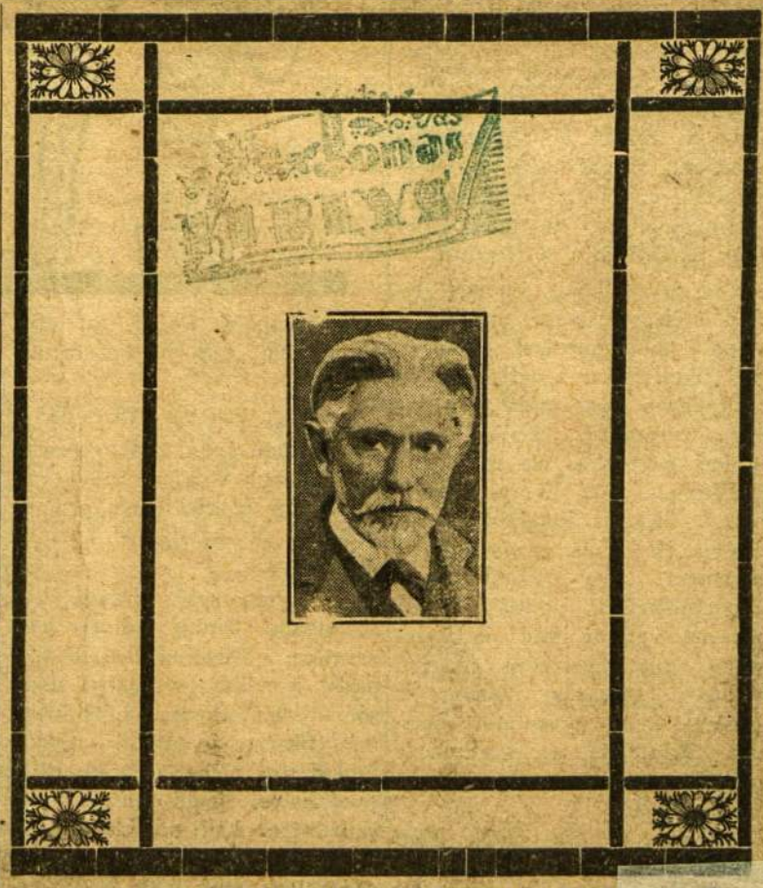

A. A. FERDINANDAS AUGUSTAS BEBELIS.

BEBELIO CHARAKTERISTIKA.

Kas link fiziško sudėjimo, Bebelis nieku ypatingų perdaug neatsižymėjo. Jis buvo liesas, žemiau vidutinio ugio; rėdydavos švariai, bet paprastai. Turėjo didelę tvirtą nosį ir augštą kaktą. Žiurint į jį, sunku buvo tikėti, kad jis butų tvirčiausias kaizerio priešas, "nekarunuota 4,250,000 darbininkų galva". Bebelio akįs buvo gilios ir stebėtinai aiškios ir perveriančios. Rodėsi, kad jos tave kiaurai perveria ir tavo mintis kaip iš knygos skaito. Jo akįs spindėjo pilna proto ir energijos ugnia. Privatiškame pasikalbėjime jis buvo malonus ir turėjo nemažą gabumą aštriai pašiepti tą, kas užsitarnauja pašaipos.

JO GYVENIMAS.

BĖDINŲ TĖVŲ VAIKAS.

Ferdinandas Augustas Bebelis buvo vienas svarbiausiųjų Vokietijos darbininkų kliasos organizuotojų ir, be abejonės, vienas žymiausiųjų pastarųjų laikų pasaulio veikėjų. Gimęs iš bėdinų tėvų, visą savo gyvenimą vedė ištikimiausiai darbininkų kliasos kovą.

Bebelis gimė 22 vasario 1840 m. Cologne mieste Vokietijoj. Jo tėvas buvo menkas viršininkėlis kariumenėje. Jo motina paėjo iš nusibankrutijusios smulkių buržujų šeimynos. Ferdinandas Augustas turėjo du už save jaunesnius brolius.

VARGAI.

Kada Ferdinandas buvo tik pusketvirtų metų amžiaus, mirė jo tėvas nuo džiovos ir reumatizmo; paskui greit mire ir jauniausias Ferdinando Augusto broliukas. Sekančiais metais Ferdinando A. Bebelio tėvo dvyniukas-brolis, buvęs vokiečių kariumenės oficierius, taipgi sergantis džiova, vedė savo nabašninko brolio našlę, Bebelio motiną, idant galėtų geriau ją aprupinti su dviem jos kudikiais. Paskui jie persikėlė į Brauweilor arti Cologne. Sulaukęs puspenktų metų, Bebelis įstojo į valdžios mokyklą. Dviem metams po apsivedimui praslinkus, mirė Bebelio patėvis. Bebeliai persikėlė į Bebelio motinos gimtinį Wetzlare, kur Bebelis ir praleido savo vaikystės dienas.

GABUS MOKINYS.

Šičia Bebelis su savo broliu išpradžių mokinosi pavargelių mokykloj, o paskui lankė viešąją mokyklą. Bebelis buvo vienas geriausiųjų mokinių, atsižymėdamas, ypač, aritmetikoj, geometrijoj, geografijoj ir istorijoj. Kaipo mokinys, jis buvo gana palinkęs prie visokių štukų su savo draugais ir mėgdavo pasiausti. Pas savo motiną jis turėjo labai skurdų gyvenimą. Ji su dviem vaikais maitnosi iš pirštinių siuvimo. Taip mažai ji teuždirbdavo, jog vėliaus Bebelis sakydavo, kad "jos uždarbio buvo perdaug, kad badu numirt, ir permažai, kad gyvent".

BE TĖVO IR BE MOTINOS.

1853 m. vasarą, po septynerių metų džiovai, mirė ir jo motina, o teta pasiliko Bebelio ir jo brolio maitintoja. Tąsyk Bebelis turėjo 13 metų, o brolis 12 m. Bebelio globėja nuomavo (randavo) vieną vandeninį maluną ir Augustas padėdavo nešioti grudus ir miltus ir apžiurėdavo savo tetos mažą asiluką. Tuo darbu jis buvo labai užganėdintas. Į tą laiką Augustas baigė viešąją mokyklą ir buvo atiduotas mokytis tekorystės pas meisterį. Mokinosi ketverius metus, gerai išmoko to amato ir pasidarė savo meisterio šapos pirmas užveizda, kada meisteris mirė nuo džiovos. Po vienų metų šapa liko parduota; Bebelis, kuris tada turėjo jau 18 metų, leidosi kelionėn po Rhinelandą, Bavariją ir Palatinatą.

LEIPZIGAN.

Po Augusto iškeliavimui neužilgo mirė jojo brolis. Dabar Bebelis pasiliko vienui-vienas pasaulyj. Pratrempęs, prakeliavęs dvejus metus, jis vėl sugrįžo į Wetzlarą, kur turėjo stot kariumenėn, bet buvo neprimtas į kareivius, kaipo persilpnas. Vieną sykį, kada Bebelis tekino medžius, užėjo pas jį trįs mokyklos draugai. Jie keliavo į Leipzigą. Bebelis negalėjo išturėti pagundos ir už trijų dienų su jais taipgi iškeliavo į Leipzigą.

LIBERALINĖS DEMOKRATIJOS CENTRE.

Leipzigas buvo liberalinės demokratijos sėdynė, kur jau nuo 1849 metų tarp darbininkų rado užuojautą komunistiškos ir socijalistiškos idejos.

Liberališkoji buržuazija, pergyvenus 10 metų reakcijos po 1848 ir 1849 metų revoliucijai, pradėjo reikalauti sau balso valstybės valdyme, pagal konstituciją ir 1849 m. rinkimų įstatymą. Liberališkoji buržuazija todėl pradėjo agituoti prieš atžagareivius karaliaus šalininkus, kurių vadu tuokart buvo ministerių pirmininkas Bismarckas, atsižymėjęs savo įsiutusiu darbininkų ir socijalistų persekiojimu.

Maž-daug toli regintiejie liberalai užsimanė pasinaudoti darbininkų politiškomis idėjomis; ir 1860 m. liberalai pradėjo organizuoti darbininkų klubus per savo pastatytus vadovus. Vienas toks klubas liko sutvertas Leipzige ir Bebelis tuojau į jį įsirašė. Į dvejus metus, ačiu savo nepaprastiems gabumams, Bebelis tapo išrinktas į darbininkų klubų veikiamąjį komitetą, susidedantį iš 24 ypatų. Tuo laiku Leipzige buvo dvi darbininkų draugystės, viena kitai priešingos: Darbininkų Pagerinimo Draugystė ėjo prieš Vorwaerts, radikališką darbininkų klubą, kuris darbavosi praplatinimui Ferdinando Lassalle'io politiškų idėjų.

Ant laimės, 1865 m. abidvi draugystės susivienijo po vardu Darbininkų Lavinimosi Klubas.

Bebelis liko tos grupos viceprezidentu ir buvo tame urėde iki 1872 metų, kada jį pasodino kalėjiman už primetamą jam išdavystę Vokietijos viešpatystės.

Klubas be jokio aiškaus siekio vilko savo gyvastį, nuolat varžomas įstatymų, kuriais buvo uždrausta laikyti politiškas diskusijas. Gegužyje 1869 metų ta organizacija padarė didelį žingsnį pirmyn, nes jinai pri-

(Užbaiga ant 5 pusl.).

AMERIKA.

DU GUBERNATORIAI NEW YORKE.

New Yorko valstybės legislatura (įstatymdavystė) atstatė gubernatorių Sulzerį nuo vietos už tai, kad jis pavartojo savo privatiškiems reikalams dalį pinigų, kurie buvo paskirti vedimui demokratų agitacijos laike gubernatorinių rinkimų. Sulzeris, mat, įsipyko New Yorko valstijos suktiemsiems demokratų vadovams, ypač, Ch. F. Murphy'ui, nes daug kame Sulzeris neklausė New Yorko demokratų bosų. Todėl ir tapo nubaustas. Kas link suktybių, gali but, kad Sulzeris nebuvo čystas nuo jų; vienok New Yorko valstijos įstatymdavystėje ir kitose augštose įstaigose yra daug suktesnių ypatų, bet jos išlieka be bausmės, nes yra ištikimos demokratų bosų šaikai.

Kuomet įstatymdavystė nubalsavo išmest Sulzeri, leitenantas gubernatorius Glynn [illegible] jam savo vietą, Sulzeris [illegible] neužleisiąs, iki teismas neužtvirtins legislaturos nuosprendžio. Sulzeris padavė apeliaciją, darodinėdamas, jog nieko nežinąs apie primetamą jam demokratų partijos pinigų išeikvojimą ir, jei kiek išeikvojo, tai jo žmona, kuri pasirašydavo po čekiais, ateinančiais jos vyrui.

Tai pirmas atsitikimas Suvienytose Valstijose, kad du tos pačios partijos žmonės abudu savintųsi gubernatorystę. Dabar ir vienas sako esąs gubernatorium ir kitas.

New Yorko demokratų tuzai taip skaudžiai Sulzerį nubaudė, kad davus lekciją ir kitiems valdininkams, kurie užsimanytų pasipriešinti savo bosams.

PIRKTAS PATRIJOTIZMAS.

Washington. Prezidentas Wilsonas išsireiškė, kad kongrese yra atstovų, kuriuos papirko įvairųs biznieriai, kad darbuotųsi sukelti karę su Meksiko.

DIDŽIŲJŲ PALEISTUVIŲ BYLA.

San Francisco. Eina teismas Diggs ir Caminetti už nutvėrimą dviejų merginų ir nusivežimą į Reno, Nev., nemorališkiems tikslams. Diggs ir Caminetti yra turtingi ir sukosi "augštesnėjėj" draugijoj. Caminetti tėvas buvo paskirtas ateivystės galva New Yorke.

PABĖGO IŠ BEPROTNAMIO KAPITALISTAS ŽMOGŽUDYS.

Fishkil, N. Y. Harry K. Thaw, milijonierius užmušėjas Stanfordo White'o, automobiliuje pabėgo iš Matteawano beprotnamio. Žinoma, beprotnamio sargai buvo papirkti. Už žmogžudystę Thaw butų buvęs nužudytas elektros kedėje, kad ne jo milijonai. Per pinigus ir per advokatus pasisekė jam pasiverst "nepilnapročiu" ir atsisėst bepročių namuosna užuot sėdus elektors kedėn.

UŽRUBEŽIS.

BEBELIO LAIDOTUVĖS.

Zurich. Į Bebelio, garsaus vokiečių socijalistų vadovo, laidotuves suvažiavo apie 40,000 socijalistų iš Vokietijos, Francijos, Anglijos, Rusijos ir kt.

Suvirš 40,000 socijalistų ir jų prijautėjų lydėjo velionio kuną į Liaudies Namus. Didelė svetainė buvo pilna gėlių ir vainikų, suaukautų mirusiam proletarijato karžygiui.

Atkeliavo 85 iš 111 Vokietijos parlamento-Reichstago soc. atstovų, kurie lydėjo kuną į kapus, vadovaujami Karlo Liebknechto, dr. Franko ir viso Vok. Soc. partijos veikiamojo komiteto.

Atvyko Rosa Luxemburg ir Clara Zetkin, įžymiausios moterįs socijalistiškame judėjime.

Tarpe įžymesniųjų socijalistų, atvykusių atiduoti Bebelio liekanoms pagarbą, yra ir Keir Hardie, garsus Anglijos soc. vadovas ir Jaures, garsus Francijos socijalistų vadovas.

[illegible] liko sudegintos.

BEBELIO TURTAS SOC. PARTIJAI.

Berlinas. Bebelis paliko Vokiečių Socijalistų partijai savo turtą, apie $150,000, ir suteikė jai teisę išleidinėti jo raštus.

TURKAI BULGARIJON.

Turkai, nepasiganėdindami atsiėmimu Adrijanopolio nuo Bulgarijos, perėjo upę Maritzą ir eina gilyn į Bulgariją, norėdami užkariauti tikrosios Bulgarijos plotus.

KRITO 12,000 CHINIEČIŲ.

Cantone, Chinijoj, mušyje sukilėlių su valdiška kariumene per abidvi puses krito 12,000 ypatų.

NUŠOVĖ DU STRAIKERIU.

Calumet, Mich. Detektivai ir mušeikos nušovė du vario kasyklų straikerius, Alzarą Zejaną ir St. Putrichą, kada straikeriai norėjo prieiti ir pasikalbėti su straiklaužiais, einančiais iš darbo. Kada mušeikos ėmė šaudyti, straikeriai pradėjo bėgti; Zejanas parbėgo namo ir čia jį nušovė atsivijęs mušeika.

IŠGELBĖTAS NUO CARO NAGŲ.

Boston, Mass. Rusų valdžiai nepasisekė išgaut iš Amerikos soc. laikraštininką Jaumsemą, atkeliavusį į Suvienytas Valstijas. Rusų valdžiai reikalaujant, ateivystės viršininkai buvo jį suturėję Bostone, kaipo "didžiai negeistiną ir, be abejo, nedraugišką Suvienytų Valstijų reikalams". Bostono socijalistai ir šiaip darbininkai už jį užstojo, ir jis galiaus tapo įleistas į šią šalį.

NUDEGINO LAUKUS.

Dideli karščiai sugadino daugybę javų Missiissippi, Missouri, Kansas ir Oklahomos valstijose.

Lietuvos TSR VALSTYBINĖ BIBLIOTEKA
607646.

APŽVALGA.

"PER BAČKOS ŠPUNTĄ".

"Laisvoji Mintis" ne juokais pyksta ant socijalistų, kad jie tikra šviesa nušviečia pp. Yčo ir Basanavičiaus ypatas; ji primeta socijalistams tautos neapykantą, tautystės dergimą, vadina juos "čiučiulėliais" ir tt., vienok tikisi, jog "Ateis visgi laikas, kada ir jie — nors per bačkos špuntą — saulės šviesybę paregės".

Kaip plačiai žinoma, ponai iš "Laisvosios Minties" labai myli bačkos špuntą ir, matomai, patįs gavę "šviesybę" per tautiškos bačkos špuntą, tikisi, kad ir socijalistai ateis šviestis per bačkų špuntus. Socijalistai gi tokios apšvietos neužvydi špuntiniams patrijotams ir savo apšvietai suranda geresnius kelius.

"Laisvoji Mintis" daro socijalistams kvailą išmetinėjimą, sakydama: "Kas deda svarbą ant Kutrų liudijimų, tam bus neištikimas kiekvienas nuoširdus tautietis. Argumentų prieš p. Yčo atstovavimą ar pasiuntinystę męs bent nematome".

Ištikro gi, vyručiai, turbut, žiurite per bačkos špuntą, kad nematote argumentų prieš p. Yčą!

Dr. Basanavičius buvo kunigų kandidatu į Dumą; p. Yčas buvo vientik per kunigų pasidarbavimą išrinktas delegatu Dumon. Dumoje p. Yčas kitokios rupesties neturėjo, kaip tiktai įtikti carui ir klerikalams. Jis gavo nuo caro medalį ant atminties; jis pirko carui stačiatikišką šventą paveikslą, kad pasveikinus carą su 300 metų caro giminės, Romanovų, viešpatavimo sukaktuvėmis, viešpatavimo taip žiauriai slėgusio lietuvius ir kitas pavergtasias tautas.

"Lietuvos Ukininkas" štai ką rašo apie minėto paveikslo paaukavimą carui:

> ...per Rusijos carų giminės Romanovų 300 metų viešpatavimo jubilėjų kun. Laukaitis su p. Yču važiavo drauge su kitais kaikuriais atstovais dabartinio Rusijos caro pasveikinti. Be to, visi tie atstovai, kurie važiavo sveikinti, taigi ir kun. Laukaitis su p Yču, susidėję po 12 rublių, nupirko stačiatikišką ikoną ("abrozdą") ir pasveikinę dovanojo carui".

Jeigu "Laisvoji Mintis" nieko blogo nemato šitokioje Yčo politikoje, jeigu ji jam simpatizuoja, tai susipratę lietuviai darbininkai paskaitys jąją ne augščiau p. Yčo.

O užuot prikaišiojus socijalistams Kutrą, ponai laisvamaniai, atsiminkite apie savo "gerb." tautietį buvusį "Liet. Laikr." redaktorių Smilgą, kuris pareikalavo iš rusų valdžios atlyginimo už šnipystės ir išdavinėjimo darbus.

* * *

KUN. LAUKAITIS BUČIUOJA ARCHIERĖJAUS RANKĄ.

Kun. Laukaitis, p. Yčo vienmintis Dumos atstovas, neseniai užtikrino, kad kunigai gesino 1905 m. revoliuciją Lietuvoj, — toki jie buvo ir yra ištikimi caro valdžiai. Dabar kun. Laukaitis, matyt, nori parodyti, kad lietuviai yra ištikimi ir stačiatikystei-pravoslavijai, bučiuodamas archierėjui rankon. "Lietuvos Ukininkas" šitaip aprašo tą bučiavimą:

> "Didžiuma dešiniųjų tautininkų (nacijonalistų), spalininkų atstovų sveikindamiesi su vysk. Anatoliju, kaip ir visados pabučiavo jam rankon. Kun. Laukaitis sveikinosi su stačiatikių vysk. ir taip-pat pasilenkęs bučiuoja jam rankon, o pravoslavų vysk., atsidėkavodamas katalikų kunigui, bučiuoja jam į praskustą viršugalvį".

Veidmainystė ir tautos reikalai.

Pagalios vėl susilaukėme dviejų atstovų tarpe lietuviškos visuomenės Amerikoje. Tai "gerbiamas" Yčas ir Basanavičius. Jie renka aukas "tautos reikalams". Nieko tame ypatingo. Ne pirmi jie — ir gal nepaskutiniai. O męs, biedni skaitytojai, pripratę prie neperstojančio mųsų laikraščių bubnijimo: "Aukų, aukų ir aukų!" tylime sau ir krapštome iš kišenių dolerines (nes paskutiniai "atstovai", sulyg pranešimų, mažesnių kaip doleris aukų nepriima), kadangi svarbiems tautos reikalams nemalonų butų atsisakyti.

Bet ar daugelis iš mųsų savęs pasiklausia, kas yra tie "tautos reikalai?" Ar daugelis panorėjo, pirm metus į krepšį savo sunkiai uždirbtą dolerinę, savęs pasiklausti: Kas atstovauja tuos mųsų tautos, pridėsiu, **mųsų prislėgtos po Rusijos meškino letena tuotos,** reikalus? Labai mažai. Laikraščiai — tram! Atskiri asmenįs — bam! ir eina visa kapelija, apgarsindama, ko "atstovai" nuo žmonių reikalauja; ir žmonės neturi laiko mąstyti, nesa šiandien, su mažu išėmimu, kiek turi proto laikraštis, tiek ir jo senesnieji skaitytojai. Nieko stebėtino, jeigu mųsų "senos dvasios" vadinamoji spauda ta balabaiką žaidžia, bet gi kada ir darbininkiški laikraščiai "pačiai idėjai" pritaria, tai jau, vyručiai, labai juokinga. "Patį sumanymą patariame remti", sako... socijalistiški laikraščiai. Sumanymą? Kokį sumanymą? — Statyti tautos namus!

Taip, "namus". Bet apsižiurėkite, ar tik nepastebėsite komediją, į kurią męs įsipainiojęs vėliau gailėsimės. Kodėl ikišiol Lietuvoje nėra jokių netik "namų", bet nei "namučių"? Žvilgterėkite į Romanovų giminės paveikslą! Lietuviams per kelias-dešimts metų ta tyronija laikė išpjovus liežuvį, išplėšus šviesą, uždarinėjus mokyklas, pavedus kazokų arklių stoveinei net vienatinę prislėgto lietuvio-kaimiečio įstaigą, kurioje jis, nukamuotas ir alkanas ir pajuoktas ir neturėdamas niekur paguodos, nors dvasios suraminimą rasdavo,— bažnyčią; deginus nuogus padus kaip-kuriems, norintiems savo broliams gerą daryti; pavedus tuberkuliozio (džiovos) sostapilės sargams arba prikabinus prie karučio Siberijoje, arba pudžius kalėjime visus geriausius tautos vaikus; žodžiu — primušus visos lietuvių tautos kaip dvasią, taip ir kuną.

Dabar pasižiurėkime, kas tos "tautos reikalus" atstovauja.

No. 1. Didvyris daktaras Basanavičius... kunigų kandidatas į Valstybės Dumą, sėbras tų kunigų, kurie Dumos rumuose visam svietui apskelbė, jog rusų tyronui padėjo nuslopinti lietuvių išsiliuosavimo dvasią.

No. 2. "Gerbiamas" Martynas Yčas... pasveikinęs tą tyroną ir magaryčių 12 rublių pridėjęs už tai... kad ans lietuvių liežuvį per 50 metų laikė išpjovęs, šviesą išlupęs, tikybines įstaigas į arklių tvartus pavertęs, visus geriausius Lietuvos sunus įvairiais budais torturavęs; **už tai, kad Rusijos caras visada ėjo prieš Lietuvių ir visų prislėgtų žmonių reikalus; prieš mųsų, net kaipo atskiros tautos, reikalus.**

Dabar tie dų ponai Amerikoj. Jie renka aukas tautos reikalams. Jie neturi sarmatos; jie vartoja paprastą buržuazijos taktiką — žmonių engėjams laižytis ir tų žmonių "reikalus" atstovauti. Kodėl jie taip daro? Aiškus atsakymas: Norint gerai gyventi, reikia buti artimu **mulkinyčiai,** butent, valdžiai; nebus mulkių, reiks patiems mulkiais buti. O kadangi ir "mulkiai" kartais pradeda nuo savo "atstovų" reikalauti **ko-nors,** tad reikia tarp jų irgi "pasidarbuoti", kad "išgamos" vardą negavus.

O kodėl ponulis Yčas apie lietuvių reikalus Dumoje nei mur-mur? Kodėl "didvyris" Basanavičius užsimanė ilgaskvernių rogutėse į tą pačią Dumą važiuoti? Keno reikalams tie ponai darbavosi, lietuvių slogučių dudą pusdami? Pakol jie nenusitrauks sau nuo veido kaukę, juos reikia ne tautos reikalų atstovais skaityti, bet **tautos reikalų mindžiotojais.** O kuomet jie prisipažins nusidėję prieš 90% lietuvių, tada jie supras, kad jiems ne atstovauti dera, bet ramiai sau sėdėti ir duoną valgyt.

Bet kaip męs, socijalistai, abelnai turime į tokias "rinkliavas" žiurėti? Mano nuomone — neremti jų "sumanymas", ne raginti žmonės prie aukavimo, bet, jei manome, kad tokie "namai" lietuviams reikalingi, **pakelti protestą prieš Lietuvių Mokslo Draugiją!** O jeigu ji savo tarpe kitokių atstovų neturi, tai yra apart žmonių, kurie tik iš veido lietuvių bendrai yra, tada ir pačią draugiją palaikyti, kaipo glostytoją juodų darbelių lietuvių tautos nevidonų. Nes tai yra pasityčiojimas iš lietuvių darbininkų prakaito, iš jų nelaimių, o ne kokis-ten atstovavimas Lietuviai šioje šalyje gyvena ir veik visi geriau gyvena tik ačiu tam, kad ši šalis atsikratė nuo daugelio žmogaus tiesų mindžiotojų ir privalo nieko bendro neturėti su visais tais, kurie remia jų senos tėviškės ahintojus.

J. Stasiulevičius.

Lietuvių Carnegie.

Mykolas Buchinskas (B[illegible]), prasigyvenęs iš darbininkų skriaudos, da neseniai laike New Yorko kriaučių straiko įsteigė savo dirbtuvėje skiabų darbą ir, kad apsaugot skiabus, išėmė injunction (uždraudimą), kad straikeriai arti dirbtuvės neprisiartintų, ir pasikvietė policiją, kuri nevienam **tautiečiui lietuviui** buože galvą perskėlė; tas žmogus šiandien paaukavo $100 (200 rub.) Liet. Mokslo Draugijos Namams, ir tuomi jis įgija sekantį titulą: "Gerbiamas Mykolas Bučinskas (Bush), Liet. Mokslo Draugijos Narys-Labdarys". Šitas titulas bus auksinėmis raidėmis užrašytas eilėje kitų narių-labdarių ir jį mųsų tauta gerbs per amžius.

"Tėvynė", kad augščiaus visuomenės akyse tą "narį-labdarį" iškėlus, net per du numeriu apie jį kalba: tai iš kur paeina iš Lietuvos, kada atvažiavo į Ameriką, kiek metų turi, kiek vaikų, po kokiu adresu gyvena; mat, kitokių jo nuopelnų visuomenės judėjime nėra. Turbut, "Tėvynė" pati nesitiki su jo autobiografija augštai jį visuomenės akyse iškelti; tai No. 32 "Tėvynės" net jo fotografiją patalpino su parašu: "**Mykolas Bučinskas (Bush),** pirmutinis Amerikos lietuvys, tapęs Liet. Mokslo Dr-jos Nariu-Labdariu". Aš nuo savęs patarčiau "Tėvynei" da sekantį nuopelną prie augščiau minėtos fotografijos parašo pridurti: "Mykolas Bučinskas (Bush), irgi pirmutinis Amerikos lietuvys, ką 1913 metais laike straiko įtaisė skiabų dirbtuvę, pasikvietė policiją, kad straikeriams **tautiečiams - lietuviams** galvas skaldytų, kas pilnai ir buvo atsiekta". "Tėvynės" nuomone, lietuvio tautiečio skurdas bei galvos sproginimas tai mažmožis prieš L. M. D. Namus. "T." gal atsakys: "Užtai męs rupinamės įteigti pavargėlių prieglaudos namą".

J. S. Pruselaitis.

Moterų Skyrius.

KELIOS MINTĮS APIE MOTERŲ PADĖJIMĄ.

Duonos ir meilės klausimai yra svarbiausi žmogaus gyvenime. Alkis priverčia žmogų duonos jieškoti, o meiliškai lytiškas instinktas galingai žmogų traukia prie veisimosi.

Tarp gyvulių patinai varžosi, lenktyniuoja, norėdami įgyti pataitės malonę; vieni savo plaukų ar plunksnų spalva patraukia pataitės prielankumą, kiti gauna jos meilę už savo gražius balsus, treti už stiprumą, ketvirti už dailų sudėjimą ir tt.

Pas gyvulius, kaip matome, pataitė pasirenka sau mylėtinį iš tarpo tų, kurie už ją varžosi; kuris jai patinka, ji tą tiktai teprisileidžia. Gal pataitė turi instinktivišką prijautimą, kad kada-tai, prie gimdymo, jai reikės kentėt didelius skausmus ir gal todėl ji, beužsiveisdama, bent nori turėti kuo-daugiausiai smagumo, kad taip renkasi sau mylėtinius.

Pas mųsų laikų žmonės dedasi suvis priešingai: moterįs iš visos išgalės puošiasi, dabinasi, kad tiktai vyrams patiktų ir jų meilę arba bent atidą prie savęs pritrauktų. Taip elgtis moterį priverčia ne meilė, ne lytiškumas, bet duonos klausimas. Moterįs šiandieną, neturinčios ištekliaus pragyvenimui, budamos vyrų skriaudžiamos ekonomiškai ir politiškai, turi gerintis vyrams, kad jie jasias vestų; mat, apsivedus tik jau tikimasi geresnės duonos ir žmoniškesnio gyvenimo, negu kur dirbtuvėje ar svetimuose namuose, ar krautuvėje dirbant ar tarnaujant.

Žinoma, moterų noras įtikti vyrams, pritraukti juos prie meiliškų sątikių ir apsivedimo padarė moteris gražesnes, nes abelnai gražesnėsios patraukia vyrus, ištekėjusios turi šiektiek geresnį gyvenimą ir gimdo, abelnai, gražesnes dukteris, nors taipgi ir gražesnius sunus.

Vienok, iš kitos pusės, moterų ekonomiškas prigulėjimas nuo vyrų padarė žmonijai daug negero, nes moterįs negalėjo pasirinkti pagal savo pamėgimą gražiuosius, stipriuosius, gabiuosius vyrus, o turėjo tik žiurėti, kad ištekėjus ir tuo budu sumažinus sau skurdą.

Visi suprantame, jog žmonių veislei butų geriausia, jei moterįs galėtų ištekėti tiktai už sau tinkamų, mylimų vyrų, o vyrai vestis tiktai sau tinkamas, mylimas moteris. Jeigu taip žmonės galėtų daryti, tai išnyktų ir profesijonališka paleistuvystė-prostitucija.

Kaip tik moterįs gaus politišką lygybę su vyrais, ims dalyvauti politikos gyvenime, jų padėjimas pradės gerintis; pasinaudodamos balsavimo teise, jos pagerins ir savo ekonomišką stovį, o per tai galės geriau pasirinkti sau mylimuosius, kaipo gyvenimo draugus.

Persiskyrimo įstatymai eina laisvyn; persikyrimų skaitlius didinasi; ypatos, kurios apsivesdamos padarė klaidą, buvo surišusios savo likimą su netinkama joms ypata, — vis lengviau gali atitaisyti klaidą ir apsivesti su tomis ypatomis, kurios geriau patinka. Iš to gi išeina nauda, gerinasi žmonių veislė, **lytiško pasirinkimo** įstatymas liuosiau gali veikti, žinoma, jeigu persiskyrimas nepaeina grynai iš ekonomiško išrokavimo.

Lytiški susinešimai tarp ypatų turi rupėti valstijai tiktai tokiuose atsitikimuose, kada iš susinešimo moteris tampa neščia ir motina. Čia draugijai rupi kudikis, o lytiški susinešimai, kurie moteries neapvaisina, turėtų valstijai arba labai mažai rupėti arba net suvis nerupėti.

T. Goris.

PASIKALBĖJIMAS

DĖDĖS SU POVYLU.

— Cicilikai, Povyl, tai taip, kaip žydai; taip jie košerą užlaiko.

— Nagi, kas tas dabar čia?

— Matai, žydui yra nekošeras su kataliku iš vieno indo valgyti, taip ir cicilikams yra ne košeras su katalikais buti ir dirbti sykiu.

— Pirmą sykį girdžiu, kad socijalistai turėtų šalintis nuo katalikų. Dėdė nežinai, kad ir pačių katalikų yra labai daug socijalistų. Socijalistams kenonors tikyba ne galvoj. O katalikai irgi nieko neturėtų prieš socijalistus, jeigu kunigai neprikalbėtų, kad socijalistai esą visi bedieviai. Socijalizmas nereikalauja, kad kas butų bedievis. Bedievių gali buti ne socijalistas nemažiau kaip ir socijalistas. Žiurėk Francijoj — socijalistų yra tiktai į 300,000 iš 38 milijonų žmonių, o vienok į bažnyčią eina tiktai 5,000,000; reiškia 33,000,000 yra maž-daug bedievių.

— Gal ir taip, bet kai aš mažai žinau, tai tu mane gali sufulyti ir išsimeluoti.

— Socijalistai, dėde, yra šiektiek daugiau apsišvietę už šiaipjau žmonės; o apšviestesni žmonės tankiau esti bedieviais; dėl tos pačios priežasties ir socijalistų dauguma yra bedievių.

— Tu mano kalbą, Povyl, nukreipei į šalį. Aš norėjau pavadint kvailais Danijos socijalistus, kurie savo seime atsisakė imti nuo valdžios ministerių ir kitų augštesniųjų urėdninkų vietas; mat, jiems nesocijalistiška valdžia tai ne košeras.

— Labai protingai jie padarė.

— Kaip tu gali tvirtint, kad protingai? Juk, jeigu socijalistai galėtų but ministeriais, tai jie galėtų geriau padaryti visokias socijalistiškas reformas ir geriau kovoti prieš kapitalistus.

— Dėdė turi labai didelę klaidą. Jeigu kapitalistiškoji valdžia nujaustų, kad socijalistai ministeriai darytų darbininkams gerą, tai ta valdžia niekada neskirtų socijalistus į augštas vietas. Valdžia, duodama socijalistų vadovams augštas vietas, tikisi padaryt juos savo paklusniais tarnais. Taip atsitiko Francijoj: kada socijalistų vadovai Millerand ir Viviani gavo ministerių vietas, juodu tapo reakcijonieriais, socijalistų ir darbininkų priešais; juodu gyvuliška spėka spaudė savo buvusių draugų veikimą. Danijos valdžia buvo užtaisius socijalistams spąstus, į kuriuos jie, vienok, atsisakė lįsti.

— Man da vis neaišku, kad valdžia ko blogo norėtų socijalistams, kada ji kviečia socijalistus į augštas valdvietes; valdžiai reikia gabių žmonių; todėl ji ir šaukiasi prie gabaus žmogaus, kad ir socijalisto.

— Ne, dėde. Jeigu valdžia norėtų, kad socijalistai plačiau dalyvautų valdžioje, tai valdžia taip labai nesipriešintų prieš išrinkimą socijalistų į valdvietes žmonių balsais. Kaip padukęs tigris, valdžia metasi ant socijalistų, kada jie nori išrinkti savo draugus į valdiškas vietas. Tai viena. O kita, valdžia stengiasi gabiausius socijalistų vadovus užglostyti, užbovyti, duodama jiems šiltas valdiškas vieteles, kad tie vadovai atsisakytų nuo darbavimosi socijalizmui ir darbininkų gerovei.

— Negerai, Povyl, supranti. Jeigu mane socijalistai rinktų į "Kovos" redaktorius ar Sąjungos sekretorius, aš šiur apsiimčiau, kad pasidarbuoti savo tautai ir katalikų vierai, nes dabar visi Sąjungos centrai yra bedievių ir tautos išgamų rankose.

— Iš vienos pusės, dėdė tuojaus liktum išspirtas iš tų vietų, jeigu pradėtum elgtis prieš socijalistų principus ir taktiką. Taip ir valdžia, davusi socijalistui augštą vietą, atstatytų jį, jeigu jis netarnautų valdžiai ir kapitalistams. O kita, dėdės makaulė perdaug tuščia, kad galėtum but ar Sąjungos sekretorium ar redaktorium.

— S... s... snargly tu prakeiktas ar tu vėl mane imsi lojot? Štai ar matai kuloką? Aš tau visus dantis išbarstysiu, kad neliks kuom nei vuogų iš pajaus išsirinkt!

— Tai, vadinasi, dėdės tokie argumentai, kaip ano šlicinio tautiško redaktoriaus. Kada tas redaktorius susiginčijo su socijalistu apie politiką ir socijalistas jį sukritikavo, — šlicinis redaktorius tik pokšt jam alaus bonka per galvą, o šliciniai tautininkai sušuko: Molodec mųsų redaktorius, pokšt bonka į galvą ir sukritikavo socijalistą. Tokiu redaktorium, neginčijų, ir dėdė gali buti.

J. Sodeika.

Aš nesutinku su ta nuomone, buk moteris yra lygi visame kame vyrui. Moteries fizijologiškas surėdymas, pritaikytas prie vaikų gimdymo, padaro ją silpnesnę už vyrą; po gimdymui ji turi auklėti savo kudikį da gana ilgą laiką, taip kad tada negali užsiimti darbu, reikalingu pelnyti duonai. Pertai valstija privalėtų duoti motinoms išteklių laike paskutinių neštumo mėnesių ir laike kudikio auklėjimo. Šičia da negana sulyginti politiškose teisėse moterį su vyru.

T. G.

Neapsileiskime, draugai!

Draugai! Kam męs organizuojamės į Lietuvių Socijalistų Sąjungą?

Ar męs organizuojamės į Sąjungą tam, kad susieiti smagiaus laiką praleisti? ar tam, kad męs mylimės kits kitą? ar tam, kad parodžius savo talentus ir gabumus kitiems?

Liudna pastebėti, kad daugelis draugų priguli prie Sąjungos, nematydami Sąjungos pamatinio tikslo; baisiai nesmagu, kad daugelis sąjungiečių priguli prie Sąjungos dėlei virš minėtų priežasčių, t. y., kad smagiau laiką praleisti su draugais, kad turėti progą parodyti savo gabumus arba susipažinti su tulomis ypatomis.

Draugai sąjungiečiai, neįsižeiskite, kad sakau, jog daugelis yra Sąjungoj tokių, kaip kad minėjau. Savo nuomonei patvirtinti turiu faktus iš ypatiško patyrimo, o taipgi liudnus faktus iš pastarosios Sąjungos Sekretoriaus atskaitos, telpančios šiame "Kovos" numeryje.

Žiurėkite į tris paskutiniuosius mėnesius Sąjungos narių skaitlius sumažėjo ant 238! Ar ne aišku, jog tie atpuolusiejie nuo Sąjungos nariai nepažino socijalizmo užduočių, nesuprato Sąjungos tikslų, o prie Sąjungos prigulėjo tiktai nežinia kodėl? Ar taipgi neaišku, jog ir likusiųjų narių daugelis nesupranta savo užduočių arba yra apsileidę, susmukę, atšalę idėjiniame darbe? Jeigu bent didesnė pusė sąjungiečių butų tikrai pasišventę socijalizmo skelbimui ir darbininkų organizavimui į politišką darbo žmonių organizaciją, — užtikrinu, jog ne tiktai nebutų pasimažinę mųsų narių, bet, atpenč, butų dikčiai pasidauginę. Kad butų bent pusė širdingai pasišventusių savo idėjai draugų, jie butų įstengę palaikyti socijalistišką darbavimosi dvasią augštai tarp silpnesniųjų sąjungiečių ir butų sužadinę juos prie pasišventimo garbingiausiam, protingiausiam, ideališkiausiam pasaulio judėjimui — socijalizmui.

Teisybė, vasaros karščiai iš dalies kalti tame, kad męs savo organizativiškame darbe nupuolėme kelius laiptus žemyn, bet jei mųsų širdyse ir protuose butų socijalistiškos dvasios karštis, tai šis paviršutinis vasaros karštis neįveiktų mus sutinginti, nupuldyti.

Draugai! Dabar mųsų dienos darbuotis ir pasišvęsti idejiniam mųsų kliasos darbui! Męs esame vyrai ir moterįs, kurie esame išvydę socijalizmo mokslo žiburį; tos šventos ugnies kibirkštįs ant mųsų krito pavidale socijalizmo mokslo, garsinančio visai darbininkų kliasai ir visai nuvargintai žmonijai išsiliuosavimą. Tat negaišinkime tos šventos ugnies veltui, neužgniaužkime tos brangios kibirkštėlės, nepavožkime žvakės po puodu, bet duokime šviesos tiems vargšams darbininkams, kurie da šviesos suvis nėra matę.

Darbuokimės, triuskime — organizuokime lietuvius į Lietuvių Socijalistų Sąjungą. Prisidėkime prie seno pasaulio — kapitalizmo panaikinimo ir naujos gadynės įkurimo. Atlikime savo pareigą viso pasaulio darbininkų kliasai.

Mums reikia organizuotis, kad įgytume spėką, galybę. Be organizacijos męs nieko nepadarysime šiam išnaudojimo surėdymui. Atmeskime vidurinius draugų su draugais nesutikimus, užmirškime, kad męs turime vieni nuo kitų tulas skirtingas nuomones apie taktiką. Vieną daiktą svarbiausiai atminkime — **kad męs esame socijalistai**, kad męs savo pamatiniuose persitikrinimuose stovime už vienus ir tuos pačius dalykus. Atminkime, jog svarbiausias mųsų reikalas — tai sutvirtinti Sąjungą, tą vienintėlę politišką Amerikos lietuvių darbininkų organizaciją.

Organizuokimės ir organizuokime! Suorganizavę nedaleiskime naujiems nariams iškrikti, išsiskirstyti. Įkvėpkime jiems socijalizmo idealą; išmokinkime juos suprasti, kame darbininkų išganymas; įduokikime jiems supratimą, jog tik per darbininkų organizativišką vienijimąsi tėra galima darbininkams apginti savo teises ir užsitikrinti darbininkų kliasos galutiną laimėjimą. Organizuodami sustiprinkime dvasioje naujus narius, atgaivinkime dvasią ir senųjų apsileidėlių; tada mųsų Sąjungai nereiks žengti žingsnių atgal ir sumažėti nariais.

* * *

Draugai! Męs visi negalime visiems savo draugams ypatiškai įtikti arba visi broliškai mylėtis, nors tas ir labai butų geistina Vienok ar męs turime atsisakyti nuo Sąjungos todėl, kad mums koks draugas ar koks komitetas ar kokia kuopa nepatiko? Anaiptol ne! Kad tarp draugų sąjungiečių rastųsi ir mųsų ypatiškų priešų, tai tas da neturėtų mus atgrasinti nuo bendro idėjinio darbo. Daleiskime, kad męs su mųsų ypatiškais priešais butume uždaryti kalėjime, bet, kartu veikdami, galėtume išlaužti kalėjimo duris ir pasiliuosuoti visi, — ar męs tada neužgultume visi išvien ant tų durų, kad visiems laisvėn išėjus? Nėra mažiausio abejojimo, kad tokiame atsitikime užmirštume visus savo vaidus, ypatiškumus ir savitarpinę neapykantą, o dirbtume išvien savo visų labui. Jeigu mus kelyje užpultų vilkai, ar męs žiurėtume, kad esame susipykę? Suvis ne. Męs išvien gintumės nuo žvėrių. Tokia pati logika yra ir socijalistiškoj organizacijoj. Męs turime organizuotis ir stoti patys į petį, kad išlaužus kapitalizmo kalėjimo duris; męs turime išvien kovoti prieš šio surėdymo užpuolikus žvėris — kapitalistus.

Todėl organizuokimės ir organizuokime!

V. Kuzma.

WAYLANDO DIALOGAS.

Darbininkas. — Ar negalėtumėt man užmokėt už mano darbą vieną savaitę išanksto?

Darbdavys. — O ne, negaliu.

Darbininkas. — Dėlko ne, pone? Juk mano uždarbis visuomet man vėliau užmokamas, negu aš uždirbu. Reiškia, jau jųs seniai mano darbu naudojatės, ir tik kada iš to darbo pelną turite, tai man dalį primokat.

Darbdavys. — Nematau jokio išvedimo. Tu labai da turi buti dėkingas, kad aš tau duodu dirbti. Vienok kam tau tie pinigai taip reikalingi?

Darbininkas. — Mano duktė labai serga, ir aš neturiu pinigų nupirkimui vaistų.

Darbdavys. — Gaila, bet laikai yra sunkųs, žmogau. Aš negaliu duoti pinigų tol, iki tu neišdirbsi savaitę. Matai, mano duktė rengia rytoj vakare balių, kur reikės keliato tukstančių dolerių apdengimui išlaidų.

Iš "Appeal to Reason".

J. V. G.

— Pasaulyje yra 12,000,000 unijinių darbininkų.

— Italijoj yra 190,000 šilkų darbininkų.

— Pittsburgho miestiniai darbininkai susiorganizavo.

— Italijoj yra po vieną daktarą ant kiekvienų dviejų tukstančių gyventojų.

— Beveik visi geležinkelių darbininkai Prusuose yra atsitarnavę kariumenėje.

Socijalizmo principai.

I. EKONOMIŠKAS ISTORIJOS IŠAIŠKINIMAS.

Komunizmas. Kuomet žmogaus pirmtakunai gyvunai buvo tiek išsivystę, kad jie naudojosi jau kalba, tuomet tie gyvunai — žmonės jau gyveno grupomis. Prie to žmonės, kaip ir kiti gyvunai, buvo priversti, nes žmonės buvo kur kas silpnesi už daugelį žverių, ir, kad apsigynus nuo jų, turėjo susivienyti. Žmogus tame laikmetyj maitinosi augmenų lapais, vaisias, šakomis ir mažais gyvunėliais, kuriuos jis galėjo pasigauti. Jo įrankiais buvo akmuo ir lazda. Tokius-pat įrankius vartoja ir augštesniojo laipsnio bezdžionės. Buvainė buvo dideli medžiai ir akmens uolos. Žmonės visą laiką praleisdavo maisto rinkimui. Šiame laikmetyj atsirado pirmutinis darbo padalinimas. Moteris atlikdavo tuos darbus, kurių atlikimas nereikalavo toli prasišalinti nuo buvainės vietos. Vyrai eidavo maisto jieškoti ir medžioti toli nuo buvainės. Jei maistas pasibaigdavo vienoje vietoje, tuomet visa gentis pereidavo į kitą vietą. Šeimynos galva buvo moterismotina. Vaikai buvo žinomi pagal motiną, nes tėvas nebuvo galima žinoti, iš priežasties laisvų lytiškų ryšių. Sątikiai tarpe žmonių buvo reguliuojami senų įpročių. Jei kas peržengdavo kokį įprotį, buvo teisiamas visų genties narių ir aštriai nubaudžiamas. Šiame laike žmonės garbino gamtos pajiegas, manydami, kad vėją, griaustinį ir kitus gamtos apsireiškimus valdo tam tikri dievai.

Žmonėms dauginanties, neužteko vaisių ir medžiojamų gyvunų, kad nemirus badu; tai žmonės buvo priversti progresuoti. Sulig gamtos sąlygų, žmonės buvo priversti išmokti prijaukinti žvėris ir užsiimti gyvulių auginimu ar išmokti grudus auginti, kad užsiimti žemdirbyste. Čion jau prasideda naujas laikmetis.

Patrijarchatas. Žmonės, užsiimdami galvijų auginimu, jau nebegalėjo gyventi paprastose uolose ar medžiuose, bet turėjo pasistatyti šiokią-tokią buvainę. nors ir laikinę. Kurie jau buvo nužengę toliau kulturoje ir užsiėmė žemdirbyste, tie turėjo ir gana atsakančius butus pasistatyti, kad užlaikyti nuo sugedimo užaugintus vaisius. Šiame laike žmogus — ačiu įrankių ir išdirbystės budų pasitobulinimui — galėjo daugiau pagaminti, negu kad jis galėjo sunaudoti. Karėse pagautieji priešai dabar jau nebuvo žudomi, kaip kad pirmiau, bet pristatomi prie darbo: paverčiami vergais. Prasidėjus galvijų auginimo laikmečiui, vyrai su galvijų bandomis nueidavo tankiai toli nuo stovyklos, susieidavo su savo genties kitais nariais ir aptardavo savo reikalus. Tuose susirinkimuose moteris, iš priežasties atstumo, negalėjo dalyvauti. Tokiu budu, mažu-pamažu moteris tapo atstumta nuo dalyvavimo valdininkystėje. Vyrai karėje pagautuosius priešus pasidalino tarpe savęs; narsiausiam kliudavo daugiausia. Tie vyrai, kurie turėjo savo vergus, padedančius ganyti bandą, norėjo po savo mirčiai palikti juos savo artimiausiam geriausiam sunui. Kad žinoti savo sunų, tapo sugriauta pirmesnė, matrijarchato gadynė (kur motina buvo šeimynos galva) šeimyniškame gyvenime. Įvesta tapo monogamija (vienpatystė), taip kad kiekvienas tėvas dabar galėtų turėti paveldėją. Šeimynos galva dabar liko tėvas. Jis buvo ir tikras valdonas visos savo šeimynos. Jo paliepimų turėjo kiekvienas klausyti. Neklausančiuosius savo šeimynos narius jis galėjo net nužudyti. Tokis šeimynos tėvo visogalingumas labai aiškiai charakterizuojamas biblijos pasakoje apie Abrahomą, Izaoką ir Jokubą. Kuomet žmonės pradėjo atsakančiai užsiimti žemdirbyste, vyrai irgi negalėjo laikas nuo laiko pasitraukti nuo darbo, kad dalyvauti susirinkimuose, kur sprendžiama apie visos genties reikalus. Tam tikslui dabar tik susirinkdavo šeimynų tėvai, kurie tai tardavos apie genties reikalus. Galutiną nutarimų išpildymą ir įvykdymą gyvenime pavesdavo kariškam vadovui, kuris su laiku liko vienintėliu neaprubežiuotu valdonu visoj gentyj. Tikėjimo srityje žmonės iš garbinimo visokių gamtos pajiegų perėjo į garbinimą tiktai įžymesniųjų gamtos apsireiškimų ir pajiegų, pav., saulės, perkuno, uždėrėjimo ir tt. Šiame laikmetyj ypatingai įžymią rolę tarpe žmonių pradėjo lošti žyniai. Žmonės, neturėdami laiko visada užsiimti garbinimu ir meldimu dievų, pavedė tą darbą atlikti žyniams, kuriems žmonės suteikdavo užlaikymą taip-pat, kaip ir karės vadovams. Iš tų žynių su laiku išsivystė galingasis dvasiškijos luomas.

Kuomet žmonės pradėjo gamintis įrankius iš bronzos ir geležies, tada atsirado ir amatininkai, kaip va: geležies rudos kasėjai, kalviai, ir daug kitų. Savo pagamintus dalykus mainydavo su ukininkais. Tokiu budu atsirado prekyba. Prasidėjus prekybai ant didesnės papėdės, prasidėjo ir naujas laikmetis.

Vergija. Kaimuose, kurie buvo atsakančioje vietoje, kur žmonės galėjo susieiti, pasidarė turgvietės, kur žmonės sunešdavo savo daiktus apmainymui, t. y. pardavimui, kaip męs dabar tą vadiname. Su laiku tokie kaimai liko turtingi. Apsigynimui nuo priešų, kaimą aptverdavo didele tvora. Tokie kaimai, likę miestais, su laiku netik pasidarė neprigulmingi nuo paprasto valdono, bet da ir patįs užkariavo kitus kaimus. Kuomet tie miestai tapo galingi, jie užkariavo ir tulas valstijas. Taip išaugo galingoji Athėnų valstija, o vėliaus Romos valstija. Ačiu tankioms karėms, vergų buvo daug pristatoma šaliai. Ačiu darbo įrankių pasigerinimui ir vergų pigumui, atsirado didelės ukės, apdirbamos vergų. Miestuose atsirado didelės dirbtuvės, kur dirbdavo daug amatininkų. Amatininkais pastodavo bežemiai ukininkai ir neturtingieji miestelėnai. Turtingieji miestelėnai užsiimdavo prekyba. Ačiu profito (pelno) daugumui, išnaudotojai galėjo puikiai gyventi ir, turėdami liuoso laiko, atsiduoti lavinimuisi ir tobulinimuisi. Athėnų ir Romos kultuoros pakilo ant augšto laipsnio. Miestų valdymas išpradžių radosi kokio-nors valdono rankose, kuris tankiausia rėdė miestą su patarimu kaimo-miestelio šeimynų seniausių vyrų. Praturtėjus miestui, miesto taryboje pradėjo dalyvauti visi turtingieji miestelėnai. Da vėliau valdyme dalyvumo teisę išsikariavo visi miesto gyventojai, ir miesto galva buvo renkamas pačių žmonių. Karės laike visi piliečiai eidavo į karę. Šiame laikmetyj — ypatingai Athėnuose — išsivystė gana tobula demokratija (žmonių valdyba). Vieton buvusių papročių-įstatymų, kuriuos kiekvienas teisėjas galėjo pagal savo kurpalį tempt, įvesta rašyti įstatymai. Tuose įstatymuose visai maž tebuvo minima vergai, kurie skaitėsi gyvuliais, atliekančiais darbą. Jei kasnors įstatymuose ir buvo minima apie juos, tai buvo tik, kiek vergas turi gauti rykščių už pabėgimą ir t. p. prasižengimus. Religija graikų, kaip ir romėnų, buvo tikėjimas į dievus, kurie gelbsti žmonėms teisingai spręsti kas link gero ir blogo; gelbsti pergalėti priešus, gelbsti išsilavinti veiklume ir atsiekti kuno grażumo ir tobulumo. Savo dievams pastatydavo didelius ir puikius dievnamius, kuriuos pripildydavo grażiomis marmuro stovylomis. Ačiu apšvietos pakilimui, šiame laikmetyj tarpe apšviestųjų ir mąstytojų kaip kur užsižiebė ir mintis apie tai, kad dievas nėra nieks daugiau, kaip tik žmogaus išsvajotą butybė.

Nuolatinės karės labai daug atitraukdavo piliečius nuo paprasto darbo, kas atsiliepdavo ant jų gyvenimo. Tos karės reikalavo daug pinigų, kas vis sunkiau ir sunkiau gulė ant gyventojų, apkraunamų mokesčiais. Toli nuo sostainės vedamos karės nebuvo galima kontroliuoti piliečiams; tie dalykai prisiėjo pavesti veikliems karių vadams. Su laiku tie vadai įgijo vis didesnę ir didesnę galę, taip kad sostainės žmonių valdybos galė tapo visai panaikinta ir įvesta despotija formoje Macedonijos ir vėliaus Romos imperijų. Pastaroji šalis užkariavo visus tuom laik žinomus žemės plotus. Kad apginti savo šalį nuo užpuolimo, prisiėjo užlaikyti milžiniškas armijas, kurioms jau nebeužteko sostainės piliečių, bet reikėjo armijon imti ne tik užkariautų šalių laisvieji gyventojai, bet ir vergai. Apsistojant išdirbystei miestuose, iš priežasties žmonių stokos, sumažėjo ir prekyba, kas blogai atsiliepė ant didžiųjų ukių, kurios nebegalėjo parduoti savo produktų. Ukininkai vergų savininkai savo vergams dabar išdalino po žemės plotą, už kurį jie ponui atidirbdavo tam tikrą skaitlių dienų arba atiduodavo tam tikra dalį uždėrėjimo. Valstybė, pavesdama tiems dvarponiams mokesčių ir rekrutų surinkimą iš savųjų buvusių vergų, padarė dvarponius tikrais viešpačiais ant tų ukininkų. Miestelėnai, amatininkai likę neturtingi, nepajiegė atsakančiai užsimokėti savo mokesčių. Ant jų tapo turtingiejie miestelėnai uždėti globėjais-apiekunais, kurie turėjo atsakyti už savo kvartalo biednuosius miestelėnus, o pastariemsiems užginta prasišalinti iš miesto. Taip užstojo naujas laikmetis — baudžiava.

Feodalizmas. Įsiveržus į civilizuotasias šalis barbariškoms (laukinėms) tautoms, žlugo ir buvusioji kultura. Žlugo ji lengvai, o lengvai žlugo ji todėl, kad nebuvo jos kam ginti: didžiažemiai ir turtingieji miestelėnai taip buvo paskendę ištvirkime, kad negalėjo padaryti jokio tvirto pasipriešinimo sveikoms barbarų gaujoms, o neturtingieji miestelėnai ir kaimiečiai visai nemanė priešintis įsiveržėliams, nes jų padėjimas buvo taip blogas, kad jie neturėjo jokio intereso gintis; atpenč, kaip-kur da prijautė užkariautojams, tikėdamiesi geresnio padėjimo. Barbarų vadovai užėmė dvarponių vietas. Jie dabar buvo tikrais viešpačiais savo pavaldinių. Kiekvienas tokis dvarponis-feodalas, kaip męs ji vadinsime toliaus, — buvo atsakomybėje prieš savo augštesnį valdoną, paprastai kokį hercogą, o pastarasis prieš karalių arba imperatorių. Kaimiečiai baudžiauninkai apdirbinėjo savo žemės sklypelį ir tam tikromis dienomis dirbdavo pas feodalą arba duodavo dalį uždėrėjusių vaisių, kaip kad tas buvo pradėta jau laike Romos imperijos. Feodalai buvo baudžiauninkų teisėjais, karių vadais ir apsaugotojais. Feodalai savo dvarus apvesdavo pylimais, kur laike pašalinio užpuolimo ir kaimiečiai gaudavo apsaugojimą. Užstojus feodalizmui, žlugo ir buvusieji miestai. Kiekvieno feodalo pilyje radosi visi reikalingieji amatininkai, kurie aprupindavo feodalo baudžiauninkus reikalingaisiais dalykais. Prekyba tat visai veik išnyko ir žmonija atkrito atgal į barbarizmą. Šio laikmečio pradžioje išsiplatino tikėjimas į viendievystę. Vienok, ačių politiškam padalinimui Europos į daugybę mažų viešpatysčių, apart tikėjimo į visažinantį, visagalintį ir tt. vienintėlį dievą, buvo tikima į daugybę šventųjų, kurie buvo, kaipo vietiniai dievai. Bažnyčia šiame laikmetyj buvo labai galinga. Ji turėjo daugybę žemės, dievnamių, klioštorių ir kitokių žemiškų gėrybių. Įstatymų gamintoju buvo feodalas, kurio užmačius turėjo pildyt baudžiauninkai. Doros skelbėju buvo dvasiškija, kuri mokino, kad čion ant žemės nieko nereikia geisti, bet tik stengtis įgyti dangišką gyvenimą. Minių apšvietimu netik nebuvo rupinimasi, bet ir turtingieji buvo amžiname protiškame tamsume.

Kad ir veik visi dalykai, reikalingieji gyvenimui, buvo pagaminami kiekvieno feodalo pilyje, vienok kai-kurie daiktai, kaip, pav., druska reikėjo atvežti iš kitur, nes jos ne visur buvo. Su laiku patįs feodalai pradėjo reikalauti įvairių puikių išdirbysčių: šilko, kaulo ir sidabro dalykų, kurie buvo išdirbami tolimoje Azijoje, kur civilizacija nepergyveno tokio krizio, kokį ji pergyveno Europoj. Su laiku vėla atsirado prekyba. Prie feodalų pilių atsirado vis daugiau amatininkų ir žmonių, kurie užsiėmė prekyba. Gyveno prie pilių todėl, kad feodalams buvo daugiausia tie amatininkai reikalingi, o kita, tai amatininkai laike karės turėjo progą pilyje pasislėpti. Iš priepilinių kaimų, ypatingai, tų vietų, kurios buvo atsakančios prekių apmainymui, išaugo vėla galingi miestai. Juose vis daugiau ir daugiau atsiranda gyventojų, daugiausia, pabėgusių nuo feodalų. Kad apsisaugoti nuo feodalų išnaudojimo, miestai iškariavo savo neprigulmybę nuo feodalų. Prasidedant viduramžių miestų neprigulmybei, prekyba ir amatininkystė pradėjo lošti didelę rolę; ir čia prasideda naujas laikmetis.

L. F. d' M.-R.

(Da bus).

Dabartinis politiškas padėjimas Rusijoj, Lietuvoj ir Soc.-Dem. Partija.

9. Tautininkai (nacijonalistai) visos Rusijos ir Lietuvos varė valdžios juodašimtišką darbą.

Tautininkai manė, jog valdžia jiems paves apatinius sluogsnius visuomenės, darbininkus su mažturčiais, jųjų išimtinai globai už tai, kad jie valdžią parėmė kovoj su revoliucijonieriais. Bet čia ir jų daugelis apsiriko; vieton malonės iš valdžios pusės sulaukė nagaikų, kalėjimo ir panaikinimo to visko, kas tiktai revoliucijos buvo įvesta, kaip tai: prigimta kalba mokyklose, urėduose ir tt., laisva tikėjimiška agitacija ir liuosas religijos permainymas.

Valdžia šitos laisvės tolei nedasilytėjo, pakolei nenuveikė tos laisvės pagimdytojų - revoliucijonierių, ir laisvės žodžio, organizacijos, sueigos ir tt. Paskutinės ryšies laisvė buvo naudingesnė darbininkų miniai; ir šitą laisvę pirmoj eilėj valdžia panaikino, potam priėjo ir prie kitataučių kalbos ir jų tikėjimo dalykų.

Caro valdžia pirmiausia pradėjo plačią tautininkų agitaciją laike revoliucijos ir organizavo juos į pogromščikų organizacijas; toliau jau patįs tau-

tininkai varė ir da vis varo tą juodašimtišką darbą. Dabar pešasi lietuviai su lenkais ir lenkai su lietuviais, žydais ir tt. Kolei jie visi turėjo darbą su socijal-demokratais, tai jie kaipir išvien veikė; pabaigę savo tautas valyti nuo tarptautininkiškumo, tautininkai pakėlė riaušes tarpe savęs, ir vieni kitus nori užkariauti. Valdžiai tas buvo labai naudinga, kad po tautos vardu susispietė kontr-revoliucijonieriai ir išnaudojo tamsią darbininkų minią, o labiausia mažturčius, priešais socijal-demokratus. Tai buvo vienatinis budas valdžiai nuveikti revoliucijonierius, — suorganizavus kontr-revoliucijonierius po tautos priedanga panašiai, kaip tai senesniuose laikuose darė dvarininkai, kada po priedanga tikėjimo organizacijos organizuodavo savo armijas priešais kaimiečius ir miestelėnus. Dabar tikėjimo dalykai jau pasenėjo, o tautos yra da nauji ir jauni, kaip pati buržuazijos kliasa yra jauna visuomenėj; tai tautos dalykais ir naudojasi priešai visuomenės savo reikaluose.

Valdžia išvien su turtingais luomais ištraukė iš to didelę sau politišką ir ekonomišką naudą. Visupirmu valdžiai pasisekė daugelį savo priešų, darbininkų ir mažturčių, kurie neturėjo da kliasinio susipratimo, atitraukti nuo revoliucijonierių ir atkreipti prieš juos. Taip su jų pagelba jinai sustabdė pirm laiko revoliuciją ir potam prižadėjimais palengvinti jiems buvį, tai pravesti reformas viešpatystėj naikino revoliucijonierių spėkas. Ir tiktai pabaigus kruviną kontr-revoliuciją, o nedalaikius savo prižadų, kontr-revoliucijonieriai lyg ir atstumė nuo savęs tamsius savo bendradarbius juodašimtiškame darbe. Tie tamsunai pamatė, jog per tą laiką, kol jie buvo revoliucijonierių pusėje, jų uždarbis buvo didesnis ir laisvės jau buvo jie išsikovoję, o kaip tiktai jie stojo eilėse kontr-revoliucijonierių, tai puolė jų uždarbis kartu su visa darbininkų kliasa, ir jie nustojo visos laisvės įgytos. O vieton jų gerovės, valdžia padidino mokesčius, kurie puolė ant sprando biednųjų; turčiai pabrangino produktus ir numažino algą darbininkams. Ir ant kiek dabar pasikėlė valdžia ir turčiai, ant tiek nupuolė darbininkai ir mažturčiai. Kontr-revoliucijonieriai, užkariavę lyg ir išnaujo Rusijos visuomenę, dalinasi atimtais apatinių sluogsnių turtais, o Lietuvos kontr-revoliucijonieriai, greta kitų tautu, savo sėbro Dumos atstovo kun. Laukaičio lupomis primena valdžiai apie savo juodašimtiškus darbus ir prašo jos meilės lietuvių kunigams. Tas kun. Laukaičio atvirumas nugąsdino lietuvių atstovą Yčą, ir jisai užgynė kruviną kunigų bendradarbavimą caro valdžiai; mat, Yčas suprato, jog daugumа Lietuvoje yra prieš valdžią ir jos šalininkus, tai, nors patsai ir budamas valdžios šalininku, visgi akyse liaudies nenori pasirodyti savo tikram juodašimtiškame pavidale, o kunigas to nesibijojo ir da tuo tik didžiuojasi.

A. Baranauskas.

(Da bus).

Bažnyčios kova prieš socijalizmą.

Kai-kurie mųsų socijalistai, kritikuodami kunigus, sako, kad tik lietuvių kunigai taip labai ir nešvariai kovoja prieš socijalizmą; esą, lietuvių kunigai mažai apšviesti, užtai jie neprotingai ir nelemtai kritikuoja socijalizmą ir kovoja prieš jį netikusiais budais. Nesiginčysime apie vienos tautos katalikiškos dvasiškijos švarumą, o kitos nešvarumą, nors mums rodosi, kad visų tautų katalikiškoji dvasiškija kovoja vienokiais budais su savo priešais; suprantama, jeigu parapijonai yra apšviestesni, tai ir kunigai kritikuoja savo priešus mandagesne kalba; o jeigu parapijonai tamsųs, tai tie patįs kunigai užuot rimtos kritikos vien tiktai kolioja savo priešus. Vienok mums čia svarbiausia pabrėžti tas, kad visų tautų katalikų kunigai beveik be jokio išėmimo neatlaidžiai kovoja prieš socijalizmą ir kovoja vis prieš tuos pačius neteisingai primetamus dalykus; ir įdomu tas, kad visi tie kunigai užmeta socijalizmui tas pačias išsvajotas ydas.

IŠ MILWAUKEE KATALIKIŠKŲ DRAUGYSČIŲ SUVAŽIAVIMO.

Štai šiomis dienomis Milwaukeej laikė savo suvažiavimą Amerikos Katalikiškų Draugysčių Susivienijimas, į kurį pribuvo 30,000 delegatų, tarp kurių buvo ir šie augštesnėsios dvasiškijos atstovai: kardinolas Gibbons, 5 antvyskupiai, 20 vyskupų, 10 popiežiaus pasiuntinių ir tt. Atsidarius suvažiavimui, suteikęs jam palaiminimą, kardinolas Gibbons tuojaus savo sekančioje prakalboje pradėjo "gvildenti" draugijinius klausimus, greit priėjo prie socijalizmo ir ėmė jį kritikuoti; pasakė, kad socijalizme yra daug gerų daiktų, bet "komunistiška nuosavybė", kuri esanti pamatinis socijalizmo reikalavimas, padaro socijalizmą niekam netikusiu daiktu. Jeigu socijalizmas nereikalautų "komunistiškos nuosavybės", tai, anot kardinolo, nedaug ką butų galima socijalizmui užmesti. Už "komunistišką nuosavybę", žinoma, kardinolas laiko socijalistų reikalavimą, kad didiejie išdirbystės įrankiai butų bendra visuomeniška nuosavybe. Męs irgi puikiai numanome, jog ne tik kunigai, bet nei kapitalistai neturėtų už ką priešintis socijalizmui, jeigu jis nereikalautų pavesti išdirbystės įrankius ir gamtos turtus visuomenės nuosavybei ir valdymui. Išmetus tą dalyką iš socijalizmo mokslo, po teisybei, butų atmesta ir pats socijalizmas, ir tada kunigai butų laisvi nuo savo skaudžių svajonių, kad va socijalizmas ims ir prarys juosius.

Nematome reikalo čia plačiai aiškinti, jog socijalizmas neketina įvesti komunizmą į žmonių privatišką gyvenimą; tą męs aiškinome jau atvėjų atvėjais. Be abejonės, ir patsai kardinolas turėjo progą persitikrinti, jog socijalistai nenori įvesti komunizmą į žmonių privatišką gyvenimą. Socijalistai savo raštuose ir prakalbose energiškai kovoja, kad išsklaidžius tą kapitalistų ir kunigų pasėta tarp žmonių prietarą linkui socijalizmo; socijalistai, gavę progą, ir kapitalistiškuose laikraščiuose aiškina, jog socijalizmas suteiks darbininkams pilną jų darbo vertę, bet nesirupins, kad žmonės valgytų prie vienų stalų iš tu pačių indų, kad jie dėvėtų tokias ir tokias drapanas ir gyventų drauge tokiuose ir tokiuose namuose. Rodos, reikėjo kunigams užsirišti akis ir užsikimšti ausis, kad negirdėti ir nematyti tos teisybės, kurią socijalistai astidavusiai skelbė tarp suklaidintų žmonių. Tačiaus kunigai vis savo seną giesmelę giedą apie tai, kad socijalistai įvesią komunizmą. Kunigai tuos išmislus skelbia žmonėms, nes tuomi galima žmones atgrąsinti nuo socijalizmo, išrodant neva socijalizmo neprotingumą. Dažnai kunigai da priduria, kad prie socijalizmo ir moterįs bus bendra visų vyrų savastis, ir daug kitų nebutniekių prisako; bet grįžšime prie Milwaukee katalikiškų draugysčių suvažiavimo.

Po kardinolo Gibbonso prakalbai prabilo antvyskupis Keane, kuris jau darodinėjo, kad socijalizmas esąs netikęs iš visų pusių. Jis pasakė, kad "Amerikos katalikai nėra priešingi nei vienai politiškai partijai, apart Socijalistų partijos, ir prie visų partijų priguli, apart Socijalistų partijos". Pasirodo, jog Keane net to nežino, jog Amerikos Socialist Party'joj yra tukstančiai katalikų.

Visas suvažiavimas buvo daugiausia pašvęstas apkalbėjimui, kaip pasekmingiau kovoti su socijalizmu. Tiesa, suvažiavimas reikalavo kai-kurių reformų tokių-pat, kaip kad socijalistai reikalauja; suvažiavimas priėmė rezoliuciją plačiai organizuoti darbo unijas, bet tiktai krikščioniškai-katalikiškai, o ne socijalistiškai; organizuoti unijas taip, kad socijalistai negalėtų prie jų prieiti su savo mokslu; nutarė reikalauti kaikurių ekonomiškų darbininkams geresnių sąlygų; priėmė rezoliuciją, kad visi darbininkai turėtų dirbti ne daugiau, kaip po 6 dienas savaitėje. Vienok visi tie nutarimai buvo su pastabomis, kad šitokios reformos butų įvykdoma krikščioniškai-katalikiškais budais, o ne socijalistiškais bei anarchistiškais; beveik vienbalsiai priimta įnešimai, kuriais reikalaujama, kad butų įsteigiama daugiau amatų mokyklų; kad butų kiek aprubežiuota didžturčių ir trustų pelnas ir tt., bet nebuvo nurodyta, kokiais keliais galima atsiekt visų tų reformų. Todėl iš tų visų rezoliucijų katalikams darbininkams nebus naudos nei ant aguonos grudelio. Suvažiavimas, užvaldytasis kunigų ir klerikalų, išreiškė katalikams darbininkams tiktai savo "gerus" velijimus, idant darbininkai butų ištikimi savo dvasiškijai ir idant labiau spirtųsi prieš socijalistiško judėjimo nesulaikomas bangas.

Jau nuo seniai Amerikos katalikiškoji dvasiškija agituoja darbininkus tvertis į krikščioniškasias darbo unijas; ligšiol tame darbe kunigai turėjo nedaug pasisekimo, vienok negalima užginčyti fakto, jog pastaruoju laiku jiems pradėjo labiau sektis, ir galima tikėtis, kad Amerikoje ilgainiui pridigs tiek krikčioniškų unijų, kaip Vokietijoj ir Belgijoj; ir su pagelba tų unijų kapitalistams ir kunigams bus daug lengviau vesti kovą prieš darbininkus, kurie grumiasi už savo buvio pagerinimą. Gerai atmename, kad laike Belgijos visuotino straiko krikščioniškos unijos, kunigų priagituotos, straiklaužiavo; neužmiršome da ir tai, kaip pernai Vokietijos angliakasių straiką sulaužė krikščioniškos unijos.

Kol Amerikos katalikų kunigai matė, jog katalikai darbininkai tvirtai laikosi kunigų įsakymų, kol socijalistiškas ir darbininkų judėjimas da buvo vystykluose, kunigai ramiai snaudė, bet kada darbo milžinas pradėjo protestuojančiai galvą kelti, — sujudo-sukruto ir kunigai savaip organizuoti darbininkus, idant užspaudus tikrąjį darbininkų judėjimą. Atkartojame, kad Milwaukee Amerikos Katalikų Draugysčių suvažiavimas parodė, jog visų tautų katalikų kunigai savo tikslu pasistatė mirtiną kovą prieš socijalizmą ir darbininkų judėjimą, bijodami, kad dvasiškija neliktų be savo šiltų vietelių ir be nuolankių avelių, kurios ligšiol taip nužemintai, taip nuolankiai davėsi dvasiškijai kirpti jų vilną.

Suvažiavimas priėmė keliatą da kitų atžagareiviškų rezoliucijų: kad nebutų išguldoma lytiška hygiėna viešųjų mokyklų mokiniams, kad butų panaikinta persiskyrimo teisė ir tt.

K. Švilpa.

MAČIAU ATEITIES AUŠRELĘ.

Vieną giedrą pavasario rytą saulutė taip aiškiai švietė, kad aš pamačiau ateities aušrelę. Ji buvo tokia giedra, aiškiai šviesi, maloni ir traukianti kiekvieno akis prie savęs; savo tyra šviesa galėjo pritraukt kiekvieną keliauninką ir keliauninkę, kurie tik pažvelgs į tą šoną.

Buvo tik vienas tikras ir teisingas kelias, kuriuo turėjo keliaut minios, norinčios pamatyt tą naują spindulėlį ateities gyvenimo... žmonėms buvo jau labai nubodęs senas, pilnas nešvarumo pelėsių gyvenimas, kuris juos labai nuvargino ir dengė jų akis nuo šviesos ir tikrumo. Jie norėjo surast tą tikrąjį teisingą kelią ir pasidžiaugt naują ateities šviesa, bet buvo taip labai nuvargę, nuilsę, sudemoralizuoti, dairėsi aplinkui su baime, lyg klejodami, ir negalėjo patėmyt tos šviesios žvaigždelės, kuri buvo jų laimė ir išsiliuosavimas iš senų surudijusių retėžių, palikimas seno, purvino, apgavysčių namo, o susiradimas naujo švaresnio, linksmesnio. Bet jų akįs pilnos baimės, aptrauktos storu apgavystės tinklu, neįstengė įžiurėt šviesos giedrumą, o protas, apimtas svaigulio ir visokių sapnavimo baidyklių, neįtsengė surast to tako, kuriuo jau daugelis žengė.

Ateities aušrelė nors buvo gana šviesi, aiškiai raudona, kiekvieno akis traukianti prie savęs, bet buvo taip toli-toli — kaip tik užmatyt... O kelias prie jos nors buvo tiesus, bet ant visų kitų kelių ir takų buvo užtaisyta visokios baidyklės, kilpos, žabangai, kad minios negalėtų dasigaut prie kelio, vedančio prie pasiliuosavimo.

Ant to kelio po pavasario ateities medžiais susirinkę buvo buriai vyrų ir moterų, kurie jau aiškiai įsižiurėjo į tą auksinę šviesą, kuri tik vieną rodo kelią ir gali paliuosuot žmoniją nuo žudynių ir neapykantos, paskleist artimo meilę, nuo apgavysčių priverst prie teisybės, nuo nešvaraus, nuobodaus gyvenimo purvyno išvest į linksmų, malonų gyvenimą. Tame būryje žmonės visi buvo drąsųs, energiški ir su vilčia žvelgė pirmyn. Jų akįs, taip giedros, aiškiai žvelgė ir jų veidai, pilni malonumo, kvietė minią drauge keliaut su jais pirmyn, aiškindami jų blogą likimą ir gresiantį pavojų nuo griuvančių supuvusios tvarkos sienų ir tų nuodingų pelėsių, kurie užkrės orą, griudami.

Daugelis, išgirdę teisingus pirmųjų keleivių žodžius, norėjo pasivyt juos ir neatsilikt kelionėje. Bet minią sulaikė šviesos priešai, senos tvarkos palaikytojai ir garbintojai, visoki tinginiai, dykunai, kurie, patamsėse prisidengę geradarių kaukėmis, naudojasi kitų triusu ir taiso tik kilpas tiems, iš kurių naudojasi, kad patįs galėtų naudotis ant visados.

Tie šviesos neapkęstojai, ateities priešai, tą teisybės taką apstatė sargybomis; kur neišteko sargybai kvailų kareivių, ten pastatė visokias baidykles, žabangus ir visokias kilpas, kad neprileist minios prie to kelio. Vienus bandė sulaikyt švelniai; kurie nepaklausė, tuos kardais kapojo, grudo į kalėjimus, mirčia grąsino, o bailiuosius, ypatingai moteris, gąsdino visokiomis baidyklėmis, grumodami numirusius kankint; jeigu neklausys, tokius, esą, pavesime raguotiems velniams.

Vienok drąsesniejie, nežiurėdami kankynių nei pavojaus, tie, kurie da išliko gyvi, ištrukę iš priešų nagų, skubinosi pas pirmuosius keliauninkus ir stengėsi pagelbėt likusiems savo draugams, kaimynams ir pažįstamiems, kad tik padidint naujų keliauninkų burį ir pasiekt kelionės užbaigimą.

Iš visų senos tvarkos garbintojų ir nuo tikrojo kelio stabdytojų labiausiai atsižymėjo ir puolė į akis dvi nepaprastos bjaurios baidyklės. Jos buvo daugiausiai žmoniją prikankinusios, daugiausia gyvų žmonių suėdusios; kurie tik į jų nagus pakliuvo, nustojo but žmonėmis, netekę žmogaus jausmų, sapnavo klejones, strapaliojo ant vietos, grabinėjosi apie savę, bet žengt toliau neturėjo spėkų ir liko purvyne įklimpę, o kurių dvasią neįstengė užnuodyt, užnuodyt viltvylystės nuodais ir pagaut į savo užtaisytas kilpas, tuos persekiojo, gaudė visur ir į kalėjimus grudo.

Viena šmėkla buvo netaip žymiai apsitaisius, bet išrodė gana mandagi, neva prijaučianti, kiekvienam nuvargusiam suteikianti suraminimą. Ji turėjo prisipylusi visokių nuodų vietoj gėrimų gražiai pamargintuose stikluose ir taip nuodino ir migdė žmonių protą, o užmigdžius, iškraustinėjo kišenius. O antroji buvo daug žymesnė, kiekvieno atidą atkreipiantį į save, nes puošėsi gana nepaprastai, ilgais rubais, su žvilgučiais, ploščiais ir aukso kryžiais apsikabinėjusi. Augštyn pirštu rodydama, visiems siulijo Negyvėlių karalystę, o kada apsvaigėliai pradėjo snaust, žiurėdami į debesis, tada pasipuošusi baidyklė jųjų triusą gabeno į savo namus ir, besijuokdama iš savo aukų, naudojosi ir džiaugėsi jų turtais ir savo gudrumu.

O visokie vertelgos buvo pradėję žengt link pirmųjų keliauninkų, bet patėmijo, kad daugiau liekasi žmonių ant šuntakių, ir metėsi atgal, bijodami netekt pirkėjų ir susigadint biznį.

Aš taipgi arti buvau prie to viso atsitikimo ir gavau ragaut tų nuodų, kuriais užmigdo protus ir priverčia klejonių sapnais užsiganėdint. Gal bučiau ir likus tenai, kad ne ta saulėta giedrioji pavasario diena ir tas malonus skardus balsas laisvės karžygių.

O kaip aš dėkinga tai maloniai šviesai ir tiems keliauninkams drąsiems! Gavau pamatyt šį pasaulį tikroje šviesoje.

Girtuoklio Viktė.

—o—

ALMUŽNA.

Tuomet neperstojančiai snigo per dvi naktis ir dvi dienas. Jau buvo po šešių vakare, — tik ką saulė nusileido. Ji praslinko virš miesto visai nepatėmytinai. Žemiau ant Broadway gatvės liampų šviesa mirkčiojo, kada sniegenos lakstė apie ją. Gatvių karai bėgiojo tai į vieną New Yorko pusę, tai į kitą, palikdami pagal save drebantį nuo duzgėjimo orą.

Žmogus stovėjo, į kuprą susitraukęs, po viešbučio gonkų-stogelio ir žiurėjo ištempęs akis į Fleischman'o restoraną skersai gatvės. Jo vasarinio švarko apykaklė buvo pastatyta iki ausų ir kabe priešakyje susegta. Jo rankos buvo kone iki alkunių sukištos į kelinių kišenius. Sniegu apdrėbta kepurė styrojo ant jo galvos. Batai dideli, padai kiauri.

— Tik ir prasti laikai užėjo — kaip valgiau praėjusią naktį, tai iki šiam lakui nei trupinio neprarijau, — jis pramurmėjo per pamėlinavusias lupas.

Po valandėlei ir kitas žmogus prisijungė prie jo ir vėl kitas, ir vėl... Jie susikuopė į kruvelę ir leido iš savo suvargintų krutinių sunkius atsidusėjimus XX šimtmečio skurdui. Fleischman'o restoranas buvo apšviestas elektros šviesa iš lauko ir viduje. Jie gerai žinojo, kad dvyliktoje valandoje nakčia ten dalina po griežinį sausos duonos bedarbiams ir jie išsižioję laukė tos valandos. Jie daug anksčiau atėjo, kad pirmiems stojus į eilę ir greičiau gavus almužną.

Devyntoje valandoje vakare jau ten buvo 500 žmonių ir jie visi susikuopė į kruvą, susiglaudė, norėdami apsisaugoti nuo sniego, nuo šalčio. Dešimtoje valandoje šalia gatvės jau laukė 800 žmonių. Ir jie vis spaudėsi arčiau vienas kito, taikydamiesi įstoti kur į minkštą sniegą, kad jų kojos neprišaltų prie bruko. Gi virš jų galvų kabojo tirštas rukas nuo jų kvėpavimų.

— Man baisiai šalta kojoms, — prakalbėjo vienas iš burio. — Pamiršau įdėti daugiau skudurų į savo batus, kad užkimšus padų skyles.

— Iš kur jųs esate? — užklausė kitas, šalia jo stovintis.

— Aš nuo West Side's, — atsakė pirmas, zulindamas savo kojas į savo blauzdų kelines.

— Bet čia westsidiečiams nedaleistina lankytiesi, — jie ten turi savo vietą, kur almužną dalina, — paaiškino antras.

— Aš žinau. Bet aš ten pasivėlinau, o, nevalgius visą dieną, rytojaus bus sunku laukti, — aš baisiai alkanas, — teisinosi pirmas.

— O kada aš sykį ten buvau nuėjęs, tad mane išskyrėte iš savo eilės, — piktai pastebėjo antrasai.

— Visokių atsiranda tarpe mųsų, aš to nepadaryčiau, — atsakė pirmasis.

— Dabar tai tiek to, bet kitą sykį žiurėk nepasivėlink į savo distriktą.

Šaltas vėjas pradėjo siausti, ruką virš jų galvų pradėjo sklaidyti. O žmonės vis labiau glaudėsi prie viens kito.

Mažas policijos burelis pribuvo. Buožes atkišę, kumstis atstatę, policmanai pradėjo tvarką daryti, į eilę statyti, koliodami bjauriausiais epitetais, kokius tik galima angliškoj kalboje surasti. Vidurnaktyje jau ten buvo 900 laukiančiųjų. Fleischmano restorano durįs atsivėrė ir kiekvienas iš eilės, einant šalią durų, atkiša pamėlinavusią ranką ir duonos griežinį gauna. Vienas žmogus jau norėjo atkišti ranką, kaip ten-pat parkrito ant sniego. Du policmanu tuoj jį pagriebė ir įnešė į ambulansą (ligonbutinį vežimą).

Žmogus, stovintis užpakalyje jo ir dantimis kaldamas nuo šalčio, pratarė:

— Bet gi tau ir laimė pasitaikė.

Už valandos restorano durįs užsidarė, liampų šviesa užgeso. Vėjas vis da siautė ir sniegą nešiojo į visas puses. Bet ten jau nebuvo almužnos laukiančiųjų.

M. Kareiva.

—o—

Darbininkų ginklai ir taktika, vartojami kasdieninėje ekonominėje kovoje, turi but palikta pačių kovojančiųjų nusprendimui; sabotažo klausimas nėra nieko naujo, apart vardo, ir tas klausimas galima drąsiai pavest išrišti patiems kovojantiemsiems darbininkams.

Socijalistų partija yra politiška partija ir suvis nėra jos užduotis nuspręsti, kokius įrankius turi vartoti ar kokią taktiką sekti savo kovoje ekonominiame lauke.

E. V. Debs.

Mirē Bebelis.

(Tąsa nuo 1 pusl.).

ēmē principus Socijal-Demokratų partijos, kuri buvo tik-ką susitvērusi Eisenache.

Liepos mēnesyje 1863 metų Frankforte — ant — Main buvo pirmas suvažiavimas Vokietijos darbininkų draugysčių, kuriame Bebelis dalyvavo, kaipo delegatas, ir buvo išrinktas į nuolatinį komitetą tos naujos didelēs organizacijos. Suvažiavimas parodē karštą priešingumo dvasią Lassalle'iečiams, kurie buvo tuokart gana galingi.

Sekantysis darbininkų klubų bendras susirinkimas buvo atlaikytas Leipzige, kur Bebelis išnaujo tapo išrinktas nuolatinio komiteto nariu. Lassalle'iečiai, kurių buvo didžiuma, sukēlē suvažiavime demonstraciją ir pasitraukē iš susirinkimo. Tose audringose dienose Bebelis buvo nuolatiniame susirēmime su karštais Lassalle'io pasekējais-propagandistais. Tie susirēmimai privertē Bebelį skaityti jų raštus, kad galima butų sužinoti, ko jie tikrai nori. Tai šitokiu budu Bebelis laipsniškai atsivertē prie socijalizmo.

PAMETA LIBERALUS.

1865 m. iškilo skaitlingi, didi straikai Leipzige ir visoj Vokietijoj. Iš Leipzigo straikų bēgio Bebelis pamatē, kad liberalai broliaujasi su darbdaviais; ir Bebelis nuo to sykio atsisakē bendrauti su liberalais, kaip lygiai ir darbininkai atsimetē nuo liberalų veidmainingo draugiškumo.

Darbininkų širdyse buvo revoliucija.

KAIP VIRTO SOCIJALISTU.

Rugpjutyje 1865 m. Bebelis, išguitas iš tēvynēs, susitiko Wilhelmą Liebknechtą. Pažintis su tuo karštu socijalistu ir darbininkų vadovu, baigusiu universitetą ir plačiai apšviestu žmogum, Markso draugu, ir su Friedrichu Engelsu padarē Bebelį tvirtu socijalistu. Jis podraug su Liebknechtu pradējo vesti karštą agitaciją tarp darbininkų. Jųdviejų draugiškumas tęsēsi iki pat Bebelio mirčiai.

SOC.-DEM. PARTIJOS SUTVĒRIMAS.

Bebelis ir Liebknechtas buvo užsidavę užduočia — sutverti demokratų partiją, kuri nebutų atvirai socijalistiška, taip kad neatgrąsinti mažiau radikališkus darbininkus. Vienok visviena partija atsistojo ant radikališkiausio pamato.

1867 m. liko išrinkti du socijalistų kandidatai į Vokietijos parlamentą; vienas jų buvo Bebelis nuo Glauchau-Merrane apskričio. Nuo šičia prasideda milžiniškas jaunų socijalistų veiklumas. Bebelis da buvo prezidentu Vokietijos Darbininkų Draugysčių; tuo pačiu kartu jis buvo parlamento nariu, nenuilstančiu propagandistu ir "Demokratų Savaitraščio" darbininkų skyriaus redaktorium. Tą naštą Bebelis nešē nuo 1867 iki 1872 metų, kas, žinoma, blogai atsiliepē ant jo sveikatos.

Vokietijos Darbininkų Draugysčių penktame suvažiavime Nuremberge 1867 m. Bebelis vēl buvo vadovaujanti spēka. Šitame tai susirinkime Vokietijos Darbininkų Draugystēs susivienijo su Tarptautine ir nubalsavo organizuoti darbininkus į unijas, sekant anglų unijų pavyzdį. Ir vēl Bebelis liko išrinktas suvienytų draugysčių prezidentu.

Bebelis parašē tvērimui unijų taisykles, kurios ir toliau buvo vartojamos, kaipo planas tverti unijoms. Abelnos vokiečių darbo unijos, kurios jau tuo laiku gyvavo, ir Lassalle'iečiai arba laikēsi nuošaliai arba išeidavo, kaipo priešai naujai sutveriamų unijų. Daugelį metų Bebelis vis da rēmē unijas savo prakalbomis ir raštais.

BEBELIO APSIVEDIMAS.

1866 metais Bebelis vedē dukterį vieno bēdino geležinkelio darbininko; ją jis vadina "meilia, mylinčia ir pasišventusia pačia". 1869 m. Bebeliui gimē duktē.

Po apsivedimui Bebelis leidosi į medžių tekinimo biznį. Daug turējo piniginių rupesčių, bet paskui pradējo išdirbinēti durų ir langų rankenas iš buivolo ragų ir tas davē gana gerą pelną. Potam jis susidējo su kitu; išsiplatino jų pramonē, ir Bebelis jau galējo pašvęsti visą savo energiją socijalizmui.

Liepoj 1867 metų Nuremburge, po Bebelio vadovyste, kaip jau minējome Vokietijos Darbininkų Draugystēs priēmē socijalistų principus ir nuo to sykio jųjų nariai vadinosi socijal-demokratais. Nedidelē dalis atsimetē nuo tų socijal-demokratų, susiviejo su liberalais ir greit išnyko.

Neužilgo po Nurembergo suvažiavimui, Ispanijoj ištiko sukilimas prieš karalienę Izabellą. Kelių tautų demokratijos priēmē rezoliucijas, patariančias, kad Ispanijos gyventojai nugriautų monarchiją, o pasidarytų respubliką. Ir naujai susiorganizavę Vokietijos socijal-demokratai patarē Ispanijos sukilēliams sutverti net "socijal-demokratišką respubliką".

Už šitą patarimą vokiečių valdžia patraukē Bebelį į teismą, ir jis gavo atsēdēti tris mēnesius kalējime "už platinimą pavojingų viešpatystei idejų". Podraug su juo gavo sēst kalējiman ir Liebknechtas. Buvo da kaltinami įžeidime Napoleono garbēs, bet už tai teismas juodu be bausmēs paleido.

Naujai suorganizuota partija dējo pastangas, kad suvienyti tuo laiku besivaidijančias vokiečių darbininkų organizacijas ir šakas. Abelna Vokietijos Darbo Unija po vadovyste von Scweitzerio buvo radikališka organizacija, kuri tai reikalavo draugijinių reformų, tai vēl tarpais buvo Bismarko autokratijos šalininkē. Kitos organizacijos buvo Lassalle'iečiai ir socijal-demokratai.

Socijal-demokratai pasinaudojo tuo, kad Abelnos Darbo Unijos nariai neužsiganēdino savo vadu Schweitzeriu; ir socijal-demokratai sušaukē bendrą suvažiavimą Eisenache balandžio 9 d .1867 m., kur dalis Abelnos Unijos ir Lassalle'iečiai susiliejo ir uždējo Socijal-Demokratų partiją. Broliški delegatai nuo Tarptautinēs užgyrē šitą darbą.

"Volkstadt", savaitinis laikraštis, išeinantis Leipzige, buvo padarytas partijos organu, kurio redaktorium liko Liebknechtas. Tas laikraštis vēliau virto garsiuoju "Vorwaerts'u", išeinančiu Berline.

Likusios minētų ir kelių kitų organizacijų atskalos tęsē savo kovą prieš socijal-demokratus, pravardžiuodamos juos Eisenacher'iais. 1872 metais Schweitzeris tapo išmestas iš Abelnos Vokiečių Darbo Unijos ir netrukus tos unijos nariai atējo pas socijal-demokratus. Atējo taipgi ir Lassalle'iečių atskala. Suvienyti tas tris kovojančias kita su kita partijas ankstyboje vokiečių darbininkų judējimo istorijoje buvo milžiniškas darbas ir jį atliko Bebelis, kuris tąsyk turējo vos 32 metus.

Pirmame Vokietijos Reichstage-parlamente, kuris atsidarē vasario 24 d. 1867 m., parlamento nariams nieko nebuvo mokama; tat Bebelis ir kitas socijalistas atstovas Schraps taipgi turējo iš savęs užsilaikyti, nes partija buvo persilpna, kad duoti jiems užlaikymą. Ta sunki našta darbininkams buvo ant sprando iki 1906 metų, kada valdžia pradējo apmokēti parlamento atstovams.

PIRMA BEBELIO PRAKALBA.

Pirmoje parlamento sesijoje prasidējo kova kas link sumanytos konstitucijos priēmimo; tai konstitucijai kuo-energiškiausiai priešinosi Bebelis ir kiti radikalai, kadangi jinai nedavē žmonēms teisingų rinkimų ir atstovavimo teisių. Kada Bebelis pasakē pirmą savo prakalbą parlamente, vienas tuomlaikinis laikraštis šiaip išreiškē savo įspudžius apie ją:

> "Ji (prakalba) buvo lyg audringos revoliucijos paukščio sparnų ošimas visame rume".

Pirmas Šiaurinēs Vokietijos Reichstago posēdis buvo atidarytas rugsējo 10 d. 1867, Berline, kur Bebelis taipgi buvo kaipo delegatas.

Visuose tuose posēdžiuose Bebelis kuo-dručiausiai priešinosi Prusijos politikai, kuri užpuldinējo ant mažesniųjų provincijų ir spaudē jas; visuose posēdžiuose jis buvo karščiausias protestuotojas prieš mirties bausmę.

1870 m. Vokietija apšaukē karę Francijai. Visomis spēkomis Bebelis ir Liebknechtas priešinosi karei ir susilaikē nuo balsavimo kas link paskolos, reikalingos karēs išlaidoms. Šitame žingsnyje ir socijalistų nuomonēs buvo ne vienokios; daugelis jų kritikavo už tai Bebelį ir Liebknechtą, pakol juodu galiaus neēmē grasinti, jog atsisakys nuo atstovystēs parlamente, jeigu jųdviejų nuomonēs tame dalyke nerems kiti socijalistai.

Vokietija laimējo karę. Iš to pasidarē da sunkiau Vokietijos darbininkams; Bismarcko, to geležinio kuloko, brutališkumas dvigubai pasididino iš priežasties pasisekimo.

SOCIJALISTAI REIKALAUJA TAIKOS.

11 d. rugsējo socijal-demokratai išdavē atsišaukimą į visus Vokietijos darbininkus, šaukdami juos prie sątaikos su Francija. 14 rugsējo partijos komitetas tapo suareštuotas ir retēžiuose nusiųstas į Loetzen tvirtovę, kaltinamas didžiojoje valstijos išdavystēje. Daugybē areštų padaryta už dalinimą socijalistiškos agitativiškos literaturos, už radikališkas politiškas diskusijas ir tt. Vieši susirinkimai buvo uždrausti.

Neužilgo Nepaprastame Šiaurinēs Vokietijos Reichstago posēdyje Bebelis protestavo priešais tęsimą karēs su francuzais, kurie apšaukē respubliką po tam, kaip Napoleonas pasidavē Bismarckui. Reichstage pakilo didžiausias šovinistiško patrijotizmo triukšmas ir nedaug reikējo iki fiziško užpuolimo ant Bebelio ir Liebknechto.

17 rugsējo Bebelis buvo umai suareštuotas laike darbo savo dirbtuvēj ir nutemptas į policijos stotį, kur jau radosi suareštuoti Liebknechtas ir Hepneris, "Volkstadto" redaktorius. Jie buvo užturēti kalējime iki sekančio mēnesio, kada turējo įvykti jų teismas. Jų korespondencija (laiškai) su partijos vadovais buvo nutverta ir išskaityta, ir teisējas patarē paleisti kalinius. Tam pasipriešino prokuroras. Kovo mēnesyje, kuomet ējo jų teismas, Bebelis išnaujo buvo išrinktas Reichstago atstovu ir jis pasiuntē padēkos laišką jį išrinkusiems darbininkams, kurie parodē didžiausią prisirišimą prie Bebelio ir demonstrativiškai skaitē tą laišką.

28 kovo Bebelis, Liebknechtas ir partijos komitetas buvo paleisti iš kalējimo su atidētu bausmēs nuosprendžiu.

Antroje Socijal-Demokratų partijos konvencijoje Dresdene 1871 metais Bebelis liko išrinktas partijos prezidentu. Darbininkai vis da buvo pasidalinę į Eisenacher'ius ir Abelną Vokietijos Darbo Uniją.

2 METAI KALĒJIME.

Bebelis buvo teisiamas Leipzige už didį viešpatystēs išdavimą, už ką jis jau buvo buvęs kalējime; teismas traukēsi 14 dienų. Jį ir Liebknechtą nuteisē dvejiems metams tvirtovēs kalējimo, nepaisydami visos radikališkos ir liberališkos spaudos protestų. Socijalistų partija didžiai augo; Bebelis vis išnaujo buvo renkamas Reichstagan.

Dveji metai kalējimo padarē Bebeliui gero, nes jis į tą laiką pasilsējo ir sutvirtējo fiziškai; jo nupuolusi sveikata visiškai jam sugrįžo atgal. Jis puikiai pasinaudojo kalējimo laiku savo apšvietos dapildymui: perskaitē Markso "Kapitalą" ir daug Lassalle'io, Mill'o, Platono, Buckle'o, Darwino ir Haeckelio veikalų. Jis čia sutaisē planą ir savo veikalui "Moteris socijalizmo gadynēje".

1824 m. rinkimuose į Vokietijos parlamentą išrinkta šeši socijal-demokratai atstovai ir trįs Abelnos Darbo Unijos nariai. Socijalistų pasisekimas įkiršino Bismarcką ir jis ēmē da smarkiau juos persekioti. Nuo 1872 m. "Volkstadt" nuolat buvo pereskiojamas, taip kad vienas jo redaktorių vis sēdēdavo kalējime. Aštuoniatas kitų socijalistiškų laikraščių kentē tokius-jau persekiojimus.

Vasaryje 1874 m. skirtumas tarp Abelnos Darbo Unijos ir partijos buvo suvis susimažinęs, ačiu Bismarcko persekiojimams, ir jau tos unijos delegatai Reichstage rēmē socijalistus.

PERSEKIOJIMŲ ĮDUKIMAS.

Socijalistai jau tapo visur persekiojami už jeib kokį socijalistišką veikimą. Jie buvo šimtais areštuojami ir į kalējimus sugrudžiami. Tulose vietose socijalistiškos organizacijos visai tapo suardytos. Valdžia suardē Abelną Vokietijos Darbo Uniją ir Berlino socijal-demokratų šaką; išnaikino taipgi moterų ir merginų čeverykų darbininkių uniją, stalių, murininkų ir t. p. organizacijos. Toks persekiojimas buvo apēmęs visą šalį.

Vienok valdžia apsiriko savo taktikoje; persekiojimais jį privertē susivienyti visas socijalistų šakas ir atskalas. Tas įvyko Gothoj 25 gegužio 1875 m. į mēnesį po Bebelio paleidimui iš kalējimo. Abelna Vokietijos Darbininkų Uunija prisiuntē delegatus nuo 16,538 savo narių, o socijal-demokratai nuo 9,121.

Naujoji organizacija tapo pavadinta Socijalistų Darbo Partija. Bebelis buvo išrinktas prezidentu. Oficijališkais organais liko "Der Neue Social-Demokrat" Berline ir "Volkstadt" Leipzige.

Bismarkas, neįveikdamas socijalistų minētais persekiojimais, buvo užsimanęs pataisyti kriminališkus įstatymus taip, kad socijalistai butų da žiauriau baudžiami, bet jo užmanymas nuējo ant vējų, kada susivieniję socijal - demokratų atstovai Reichstage veikē išvien. Persekiojimai tęsēsi; socijalistai jau tukstančiais buvo sodinami kalējimuosna; soc. laikraščių redaktoriai buvo nuolat po areštu; vienok, nežiurint viso to, socijalistų spēkos stebētinai tvirtējo.

1877 m. Bebelis buvo išrinktas Reichstagan, kaipo atstovas nuo savo gimtinio miestelio ir nuo Dresdeno. Jis pasirinko atstovauti Dresdeną, kuriame buvo karaliaus palociai. Da 12 kitų socijalistų tapo išrinkta Reichstagan; socijalistų balsai buvo pasidauginę ant 36 procentų, palyginus su rinkimais dveji metai atgal. Čia buvo naujas ženklas, kad Bismarcko pasiryžimas išnaikinti socijalistus buvo perniek.

17 birželio Bebelis vēl buvo nuteistas kalējiman už apšmeižimą Bismarcko vienoje brošiurēlēje.

12 gegužio 1878 m. buvo padaryta pasikēsinimas ant Vokietijos karaliaus gyvasties; nors pasikēsinimą padarē vienas beprotis, vienok bēda buvo mesta ant socijal-demokratų. Pasinaudodamas Bebelio suareštavimu, Bismarckas vēl bandē pravesti parlamente įstatymus, skaudžiai baudžiančius socijalistus, bet socijalistai vēl niekais pavertē jo planą. Kiek laukus, vēl buvo pasikēsinta ant karaliaus gyvasties ir kalčia vēl mesta ant socijalistų. Dabar Bismarckas jau turējo pasisekimą: 512 socijalistų liko pasodinti kalējiman ir per visus turējo atsēdēti 812 metų, be jokio pamato, be jokios kalčios. Tada jau Bismarckas skubiai atleido Reichstagą ir apšaukē naujus rinkimus, pasitikēdamas, kad mažiau socijalistų bus išrinkta. Visos partijos pasidarē sau obalsį: "Kad nebutų nei vieno socijal-demokrato Reichstage". Bet visvien liko išrinkta devyni socijalistai atstovai, nežiurint įnirtusio atžagareivių dukimo. Pirmas atžagareivių darbas šitame Reichstage buvo priēmimas įstatymo prieš socijalistus 9 rugsējo 1878 metuose.

SVEČIŲ KELIONĒS PLANAS.

Melrose Park, Ill. 23 d. rugpjučio; Westville, Ill. 24 d. rugpjučio; Springfield, Ill. 26 d. rugpjučio; E. St. Louis, Ill. 27 d. rugpjučio; Collinsville, Ill. 28 d. rugpjučio. Sugrįž į Chicago, kur atsibus bankietas svečių išleidimui 30 d. rugpjučio; Waukegan, Ill., apie 3 val. po piet 31 d. rugpjučio; Kenosha, Wis., apie 8 val, vakare 31 d. rugpjučio; Racine, Wis. ir Spring Valley, Ill. 1 d. rugsējo; Grand Rapids, Mich. 3 d. rugsējo; Detroit, Mich. 5 d. rugsējo; Cleveland, Ohio 7 d. rugsējo; Pittsburgh, Pa. ir apielinkēse nuo 9 iki 15 d. rugsējo; Rochester, N. Y. 16 d. rugsējo; Amsterdam, N. Y. 18 d. rugsējo; Schenectady, N. Y. 19 d. rugsējo; Boston, Mass. 21 d. rugsējo; Bostono apielinkēse ir New England valstijose nuo 21 d. rugsējo iki 5 d. spalio; Philadelphia, Pa. 5 d. spalio.

Pittsburgho apielinkēms išdirbs maršruto planą vietinis Pittsburgho komitetas. Apie Bostoną ir New England valstijose maršrutą sutaisys Bostono komitetas.

Pennsylvanijos valstijoj, kaip lyginai tokiuose miestuose, kaip Baltimore ir aplink New Yorką, menama praleisti visą likusį laiką nuo 5 d. spalio net iki 31 d. spalio.

Todēl Pennsylvanijos valstijos komitetas ir yra meldžiamas, prisitaikius prie to laiko, sutaisyti maršrutą.

Chicagos Maršruto Komitetas.

MANO PASTABA.

Apie ką daugiausia kalba lietuvių didžiausių organizacijų organai?

"Kova" — kad panaikinti dabartinę alginę išnaudojimo sistemą ir tuomi padaryti visiems žmonēms rojų ant žemēs.

"Draugas" — kad palaikyti dabartinį alkį ir skurdą ant žemēs, nes tik per pasniką, skurdą ir almužną apturēsi rojų danguose.

"Tēvynē" — kad įsteigti pavargēlių prieglaudos namus ir tenais savo organizacijos narius, senatvēs sulaukusius, patalpinti.

Taigi, lietuvy darbininke, apsistok ir pamąstyk, kuri iš augščiaus minētų organizacijų tau geresnē, ir prie tos prisidēk.

J. S. Pruselaitis.

Iš Philadelphijos.

KOMITETAS STRAIKERIAMS ŠELPTI.

Šiuomi pranešame, kad L. S. S. 1 kuopa savo susirinkime 9 rugpjučio 1913 m. "Kovos" name, 1815 E. Moyamensing Av., Philadelphia, Pa., išrinko nuolatinį komitetą rupinimuisi straikerių sušelpimu; į komitetą įējo šie drg.: J. D. Taunis, P. Stanelis ir Adomavičius. Komiteto pareiga bus visur, kur tik ji matys progą, rinkti straikerių sušelpimui aukas. Komitetas yra po apsauga ir kontrole 1 L. S. S. kuopos. Jis nieko o nieko sau ypatiškai pasinaudoti negalēs, kadangi aukos laike rinkimo bus pakvituojamos ant tam tyčia atspaudintų, specijališkai padarytų kortų.

Todēl visų čion esančių gerbiamų draugijų, kuopų, klubų ir pavienių ypatų meldžiame neignoruoti virš minēto komiteto, bet, turint atliekamą skatiką, paaukauti straikeriams. Aukos, einančios per to komiteto rankas, — visuomet bus pakvituojamos "Kovoj".

J. D. Taunis.

P. V. Visų kitų gerbiamų lietuvių laikraščių meldžiame atkartoti šį pranešimą.

J. D. T.

ORGANIZUOJASI MĒSININKAI.

Philadelphijos mēsininkai-bučeriai organizuojasi prieš Pennsylvanijos valstijos įstatymą, kuris uždraudžia pardavinēti avieną, laikytą ledaunēse ilgiau kaip 6 mēnesius, jautieną, išbuvusią ledaunēse ilgiau kaip 4 mēnesius, ir veršieną senesnę kaip trijų mēnesių.

Bučeriai tveriasi į organizaciją, kad bendromis jiegomis įstatymdavystēje atmesti tą įstatymą.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Korespondentams. Atsiprašome gerbiamųjų korespondentų, kad negalējome dēti jokių korespondencijų šitame numeryje. Atējus labai liudnai žiniai apie A. A. Bebelio mirtį, norējome kuoplačiausiai paminēti jojo vaisingą didžiais proletarijatui darbais gyvenimą. Tat korespondencijoms vietos neliko.

Tamstų korespondencijos, kurios da nebus pervēlybos, tilps ateinančiame "Kovos" numeryje.

Drg. T. J. Kučinskui ir Tautos Benkartui I. Jųsų atsakymas p. Jankauskui nesuspējo į pereitą numerį, o į šitą negalējome įdēti dēlei tos pačios priežasties, dēl kurios ir korespondencijų nededame. Įdēsime į sekantį numerį.

NEVALIA SIRGTI.

Tveriant S. L. A. kuopą, organizatorius aiškina apie kuopos naudingumą ir sako:

— Pašalpos mokama ligoniui po dolerį į dieną.

— Iš kur gi po dolerį, kad tik 6 dolerius į savaitę temoka, o juk savaitēje 7 dienos, — patēmija vienas narys.

— Mat, S. L. A., turbut, pripažįsta šventą dieną; už tai nedēldienyje ir nemoka pašalpos, nes žmogus šventą diena turi ilsētis, o ne sirgti. Tada ir išeina tik šeši doleriai savaitēje, — paaiškino pašalietis.

Esdžei.

Straikas gali pakelti darbininko algą, bet tiktai balsavimas duos darbininkui pilną jo darbo vertę.

Judējimas, kuriame nēra užsidegimo-entuzijazmo, — nejuda.

Sajungos Reikalai.

NUO L. S. S. SEKRETORIAUS.

Visi draugai arba kurie jau ir nedraugai, kurie išpildē ir pridavē L. S. S. įstaigoms **Legitimacijos blanką** laikotarpyj nuo IV Suvažiavimo iki naujų 1913 metų, jeigu nori, savo legitimacijas gali **atsiimti atgal.** VII Suvažiavimas legitimacijas panaikino ir nutarē, kad visi tie, kurie seniau yra išpildę, norēdami jas atsiimti, privalo prisiųsti už 2c krasos ženklelį persiuntimui, kitaip nebus grąžinama.

Todēl begyje 20 dienų nuo pasirodymo šio pranešimo "Kovoj", kas nori savo legitimacijos blanką atsiimti, lai atsiliepia pas L. S. S. Sekretorių. Vēliau visos legitimacijos taps sunaikintos ir niekam nebus grąžinamos.

L. S. S. Sekretorius
J. Stasiulevičius.

L. S. S. REFERENDUMAS II, 1913 m.

Visiems rajonams, kuopoms ir pavieniams nariams tapo išsiuntinēta blankos L. S. S. referendumo II, 1913 metų. Blankos turi but sugrąžintos Sąjungos arba rajono sekretor. (žiurint, kas prisiuntē) **ne vēliau** September (rugsējo) 25, 1913 m.

Kas da negavo tų blankų, lai tuojaus atsišaukia pas L. S. S. sekretorių.

Geistina butų, kad draugai stengtųsi kuo-daugiausia dalyvauti šiame referendume, nes tai balsavimas VII Suvažiavimo protokolo.

L. S. S. Sekreorius
J. Stasiulevičius.

ATIDAI KUOPŲ SEKRETORIŲ.

Sulyg L. S. S. VII Suvažiavimo nutarimo (sesija IV, paragrafas 15, "Kovos" No. 24), visų kuopų, kurių nors vienas ar visi nariai da buvo neužsimokēję proporcijonališkų mokesčių, sekretoriams tapo išsiuntinēta oficijališki pranešimai, kad bēgyje 4 dienų nuo aplaikymo laiško visiems nariams, kurių vardai pažymēta laiške, kaipo neužsimokējusiems proporcijonališkų mokesčių, kuopos sekretorius turi laiškais pranešti, kad jie užsimokētų tas proporcijonališkas mokestis po vieną dolerį ne vēliau, kaip į 20 dienų nuo datos, kada laiškas išsiųstas, ir kuopos sekretorius tokius mokesčius privalo prisiųsti "Kovos" administracijai ne vēliau, kaip į 30 dienų nuo datos, kada Sąjungos sekretoriaus laiškas išsiųstas.

Todēl kuopų sekretoriai malonēs į tai atkreipti savo atidą ir išpildyti Sąjungos suvažiavimo nutarimą, nes neužsimokantį ir nedavę aiškaus pranešimo, dēlei kokios priežasties neužsimoka, taps išskaityti iš L. S. S. narių skaičiaus.

L. S. S. Sekretorius
J. Stasiulevičius.

TRIMĒNESINIS SEKRETORIAUS RAPORTAS IŠ S-GOS NARIŲ STOVIO 1 D. RUGPJUČIO, 1913.

Kp.	pilnų	susp.	kartu
1	32	10	42
2	—	12	12
3	39	4	43
4	57	4	61
5	21	—	21
6	26	4	30
7	12	41	53
9	10	—	10
10	3	1	4
11	15	6	21
13	8	1	9
14	28	7	35
15	29	2	31
16	3	—	3
17	89	—	89
18	21	3	24
19	65	3	68
20	21	1	22
21	16	1	17
22	39	10	49
23	36	1	37
25	9	2	11
26	30	2	32
27	15	—	15
28	29	5	34
29	42	5	47
30	7	1	8
31	8	—	8
32	17	—	17
33	33	—	33
34	21	3	24
36	5	—	5
37	8	1	9
38	4	1	5
39	11	6	17
40	51	12	63
41	20	—	20
42	21	2	23
44	22	5	27
45	10	—	10
46	22	—	22
48	4	—	4
49	2	12	14
50	12	2	14
51	20	4	24
52	22	—	22
55	22	—	22
56	10	2	12
57	27	7	34
58	12	2	14
59	20	2	22
60	70	17	87
61	6	4	10
63	21	—	21
64	21	5	26
65	6	—	6
67	22	—	22
68	5	13	18
69	2	2	4
71	32	—	32
72	14	1	15
73	10	—	10
74	16	—	16
78	3	5	8
80	9	1	10
81	45	11	56
83	13	—	13
84	35	4	39
86	15	5	20
87	12	—	12
89	28	4	32
90	7	—	7
91	8	—	8
92	11	—	11
95	13	—	13
100	10	—	10
104	6	—	6
105	32	—	32
106	12	1	13
107	18	2	20
108	7	—	7
114	5	—	5
116	51	12	63
117	2	18	20
120	17	—	17
123	5	—	5
125	8	—	8
126	6	—	6
128	8	1	9
129	5	2	7
131	—	8	8
133	31	4	35
134	2	11	13
136	13	2	15
137	28	5	33
138	11	1	12
134	4	—	4
144	20	2	22
145	16	—	16
147	28	4	32
150	6	—	6
151	13	—	13
152	2	—	2
154	19	—	19
156	5	1	6
160	14	1	15
161	17	—	17
162	12	6	18
163	11	—	11
164	15	1	16
166	—	10	10
167	11	—	11
168	17	1	18
169	7	—	7
170	17	—	17
171	9	1	10
172	13	1	14
174	17	—	17
175	11	2	13
176	5	—	5
177	9	4	13
178	19	5	24
179	18	3	21
180	9	—	9
181	4	2	6
182	16	1	17
183	18	4	22
184	5	—	5
185	4	—	4
186	15	2	17
187	11	—	11
189	16	3	19
190	24	3	27
191	10	2	12
192	6	1	7
193	13	—	13
194	18	1	19
195	1	8	9
196	30	3	33
197	13	1	14
198	8	2	10
199	14	—	14
200	13	—	13
201	7	2	9
202	11	—	11
203	13	—	13
204	12	—	12
Pavienių	51	1	52
Viso	**2484**	**404**	**2888**

Tad per gegužio, birželio ir liepos mēnesius kuopų skaičius pasidaugino ant 6; narių gi susimažino 238. Pradedant su šiuo raportu, visada garsinsiu visų kuopų stovį, kaip augščiau. Priežastis narių susimažinimo, be abejonēs, bus vasaros karščiai.

L. S. S. Sekretorius
J. Stasiulevičius.

R. IR K. Š. K-TO TARIMAS 4.

Atsišaukimas į idējos draugus.

Draugai ir draugēs, gal visi jųs atmenat, kad kartą "Kovoj" ant pirmo puslapio buvo apskelbta, jog tuli L. S. D. P. nariai už užmušimą nepaprasto šnipo tapo nuteisti mirties bausme, ir vienas jųdviejų pakartas, o kitam mirties bausmē pakeista 20 metų katorgos. Dabar draugas K. randas tvirtovēj, apkaltas geležiniais pančiais, o jo sena motina gyvena viename mieste (dēl konspiracijos nepasakome, kokiame), Taigi minētam draugui butinai reikalinga pašalpa; kadangi jo sveikata silpna, tai jis negali valgyt to valgio, kuris kaliniams yra duodamas. Mųsų, draugai, pareiga sušelpt draugą K., nes jis kenčia už mųsų reikalus — darbininkų reikalus!

Aukų jam negali nusiųst jokis draugas nei giminaitis; tą užgina tvirtovės administracija; gali nusiųst vien tik jo motina. Paskutiniu laiku drg. K. motina atsišaukē į vieną L. S. S. 7 kuopos narį, sykiu ir į 7 kuopą, kad pasirupintų apie jos retēžiais apkaltą sunų. L. S. S. 7 kuopa, apsvarsčiusi dalyką, nutarē asišaukt į draugus, kad sušelptų nelaimingą kankinį. Taigi męs, kurie stovime eilēse už laisvę kovotojų, butinai turime sušelpt savo draugą, kurį caro valdžia nori pirm laiko nuvaryt į kapus.

Aukas siųskit drąsiai; nežus nei vienas centas, nes L. S. S. 7 kuopa išrinko komitetą, kuris priims aukas ir aukautojų vardus pagarsins "Kovoj". Laiškus ir "money orderius" siųskite L. S. S. 7 kuopos sekretoriui: A. K. Baltrunas, 110 Weyl St., Rochester, N. Y.

Šelpimo Komitetas:
A. K. Baltrunas,
P. Balzar,
J. Bulis.

Draugai: —

Aš įnešu, kad R. ir K. Š. Komitetas paskirtų iš iždo $25 ir umai pasiųstų K. motinai vardu R. ir K. Š. K., o ne 7 kuopos komiteto; jeigu 7 kuopa trokšta tą draugą sušelpti, tai ji ir lai šelpia, surinkdama kieknors aukų tarpe aplinkinių, ir lai pasiunčia savo vardų jam. R. ir K. Š. K. nebus priešingas.

R. ir K. Š. K. sekr.
J. Bulota.

R. ir K. Š. K. pirm.
Adolf Žolynas.

R. ir K. Š. K. iždin.
J. Ramanauskas.

Nuo L. S. S. Sekr. Šį tarimą sutrumpinau, kadangi jis ējo per R. ir K. Š. K-to rankas du kart, o pirmas tarimas buvo be pasekmių. Todēl pirmesnius išvadžiojimus apleidžiu. Iš pirmesnio tarimo du dalykus šis nepasako, taigi čionai padarau ištraukas: 1) 7 kp. atsišaukia įdēti į "Kovą", dēlei konspiracijos užslepiant vardus, su pasarga, kad aukas reikia siųsti ne 7 kuopai, bet stačiai R. ir K. Š. K-tui. 2) 7 kp. po patalpinimui šio tarimo "Kovoj". ant reikalavimo turi priduoti antrašą minimo drg. motinos.

L. S. S. Sekretorius
J. Stasiulevičius.

ATSIŠAUKIMAS Į SĄJUNGIEČIUS.

Draugai sąjungiečiai, jųs jau žinot, kad Veikiamasis Komitetas apkaltino mus "nepildyme Sąjungos įstatymų". Kadangi tas apkaltinimas yra neteisingas, tai męs, pasiremdami konstitucijos straipsniu XXVI, paragrafu 5, apeliuojame į Sąjungą, prašydami visų kuopų išklausyti mųsų paaiškinimą ir išreikšti nuomonę, ar męs kalti, ar ne.

Atsišaukimą savo remiam trimis sekančiais faktais:

1. V. Paukščio skundas prieš mus buvo falsifikuotas.

2. Redaktorius ilgai nedavē mums vietos "Kovoj" paaiškinti dalyką.

3. Veikiamasis Komitetas apkaltino mus visai be mųsų žinios, visai mųsų pasiaiškinimo nesiklausęs, ko nedaro nei despotiškiausi kapitalistų teismai, teisdami kriminalistus.

Mųs apskundimui buvo sekanti priežasti: vienas Pildomojo Komiteto narys, butent, V. Paukštys, parvažiavęs iš VII Suvažiavimo, tuojaus padavē šitokį įnešimą:

"Kadangi VII L. S. S. Suvažiavimas nutarē uždrausti rajonams, kuopoms ir pavieniams kviesti už kalbētojus nesąjungiečius, ypač susikompromitavusius žmones visuomenēs akyse, ir pavedē tą dalyką P. K-to priežiurai, tai męs ir privalom pildyti savo pareigas. Dabar gi męs girdim, kad Illinois Rajonas parengē per visą rajoną prakalbas ir pakvietē p. Antonovą už kalbētoją. Todēl aš įnešu tuojaus sustabdyti tas prakalbas, kur yra pakviestas Antonovas kalbēti ir tt.".

Visi matot, kad V. Paukštys savo įnešimu nori vykdyti VII Suvažiavimo tarimą apie kalbētojus. Tas gi tarimas skamba šitaip: "Suvažiavimas uždraudžia kuopoms, rajonams ir pavieniams sąjungiečiams kviesti susikompromitavusius nesąjungiečius kalbētojus. Jeigu kas to nepaisytų, Pild. Komitetas turi tokiems pranešti šį suvažiavimo nutarimą; jeigu gi ir tada rajonas, kuopa ar narys nepaisytų perspējimo, — braukti tokius iš Sąjungos".

Taigi užtvirtinus mums V. Paukščio įnešimą, Illinois Rajoną šiandien gal reikētų jau išbraukti iš Sąjungos. Jausdami, kad męs neturim tokios diktatoriškos galybēs ir neturim tiesos da remtis VII-to Suvažiavimo tarimu, kol jis da neužtvirtintas Sąjungos referendumu, — męs, Pild. Komiteto didžiuma, balsavome prieš V. Paukščio įnešimą, vienkart nurodydami, kad dabar jau ir nelaikas prakalbas stabdyti, kada jos jau surengtos ir nemažai gal Illinois draugams lēšavo. Kas nori persitikrinti, gali rasti tą mųsų tarimą "Kovos" No. 26, ant 6 pus., 4-toj špaltoj.

Męs taip rokavome, niekam nepataikaudami ir nieko neignoruodami, bet kad sulig šalto mųsų proto išrodē taip geriau ir teisingiau. Bet tuomi, mat, liko atmestas drg. Paukščio "aš įnešu". Tas jojo "aš" pasijuto, matyt, užgautas ir, turbut, norēdamas "atkeršyti", pradējo per "Kovą" šaukti, buk męs, Pild. Kom. didžiuma, atsisakom pildyti 1911 metų referendumu užtvirtintą tarimą apie kalbētojus. Ir atsišaukia į Veikiamąjį Komitetą, kad tas arba "atšauktų 1911 metų tarimą, arba priverstų Pild. Komiteto didžiumą (t. y. mus) pildyti tai, kas yra referendumų, suvažiavimų ir V. K-to nutarta". Sąjungoj turi buti "tvarka" ir "disciplina".

Sekančiam "Kovos" num. (27) telpa jau drg. Šukio "verdiktas", kuriame jis, nesupratęs dalyko, sako, kad męs, atsisakydami pildyti Sąjungos nutarimus, tuo pačiu atsisakom jau ir nuo savo vietų.

Męs parašēm "Kovon" atsakymą į tuos užmetimus, bet mųs atsakymas, kaszin kodēl, tenai išgulējo kelias savaites netalpintas ir tik nusiuntus mums redakcijai protestą, mųsų paaiškinimas tilpo (nors sumaišytas). Bet sykiu su mųs paaiškinimu tilpo jau ir V. Kom. "nuosprendis". Didžiuma, ypač tie, ka priklauso su drg. Paukščiu prie vieno biznio, atranda mus "kaltais". Jie atranda, kad męs ištikrųjų atsisakēm pildyti 1911 metų nutarimą.

Draugai sąjungiečiai, męs tikimēs, kad Jųs neduosite Sąjungoj klastai imti viršų. Męs tikimēs, kad jųs patįs pripažįsite, kad šis apkaltinimas yra netik klastuotas, netik neteisingas, bet stačiai begēdiškas! Neteisingas dēlto, kad neteisingai męs apskųsti, o begēdiškas dēlto, kad už akių męs apkaltinti. Net despotiškuose valdžios teismuose apskųstojo visuomet išklauso ir leidžia pasiteisinti, o V. K-tas "pasmerkē" mus, vien tik skundiką išklausęs; mums gi nebuvo duota nei žodelis iš savo pusēs ištarti, pakol neapskelbta "verdiktas". Mųsų nuomone, toks V. K-to pasielgimas kompromituoja visą Sąjungą, nes jis ignoruoja demokratizmo principus — laisvę pasiteisinimo. Ir per tai męs esame šiandien apkaltinti už prasižengimą, kurio męs niekados nepapildēm.

Paukštys mus apskundē, kad męs atsisakom pildyt 1911 metų tarimą. Tai yra grynas išmislas. Apie 1911 metų tarimą niekad nebuvo pas mus kalbos nei balsavimo, ar jį pildyti, ar atmesti. Męs atsisakēm pildyti vien tik VII Suvažiavimo tarimą, kuris da nēra referendumu užtvirtintas.

Kada tas mųsų tarimas perējo per balsavimą ir sugrįžo pas drg. Paukštį, tuomet jis pamatē savo klaidą. Bet kad iš tos klaidos išeiti, jis susijieškojo 1911 metų nutarimą, kuris draudžia kuopoms kviesti nesocijalistus kalbētojus, prikergē jį po mųsų tarimu ir, nieko mums apie tai nesakęs, nusiuntē "Kovon" ir sukēlē **nereikalingą triukšmą.** Pabriežiam nereikalingą, nes drg. Paukštys gyvena su mumis viename mieste, kasdieną galim visi sueiti ir galējom be jokio triukšmo, draugiškai pasikalbēję, pasiremdami 1911 metų nutarimu, pranešti Illinois Rajonui, kad jis nekviestų kalbētojų nesocijalistų. Bet jis mums nieko apie tai nesakē. Jis prilipdē 1911 metų tarimą jau po balsavimo ir pasakē, kad męs atsisakom jį pildyt. Taigi jis begēdiškai melavo. Jis pats pirma nežinojo arba buvo užmiršęs, kad toks įstatymas gyvavo. Jeigu žinojo, tai kodēl jis nedarē tokių įnešimų pirma? Juk tokių prakalbų, kur kalbējo p. Antonovas ir kiti nesąjungiečiai, daug buvo ir Mass. Rajone, prie kurio priklauso ir pats drg. Paukštys.

Iš kur tad drg. Paukštys ir V. Kom. iškasē, kad męs atsisakom pildyti 1911 metų nutarimą? Kur tas yra mųsų pasakyta? Ar gali drg. Paukštys tai prirodyt? Niekuomet. Ar gali tai prirodyt V. Komitetas? Niekuomet. Jis mus apkaltino, pats nežinodamas už ką.

Todēl atsišaukiam į visas L. S. S. kuopas, prašydami, kad jos, teiktųsi išreikšti per "Kovą" savo nuomonę, ar męs teisingai apkaltinti, ar ne.

Pild. Komit. nariai:
M. Michelsonienē,
J. P. Raulinaitis.

Nuo pasirodymo šio atsišaukimo "Kovoj" bēgyje 45 dienų jei bent trįs kuopos jį parems, tai dalyko išrišimas eis Sąjungos referendumui sulyg konstitucijos str. XXVI, paragrafo 5.

Kuopos savo pritarimus malonēs siųsti L. S. S. sekretoriui.

L. S. S. Sekretorius
J. Stasiulevičius.

RAJONŲ REIKALUOSE.

ŽODIS Į MASS. VALSTIJOS L. S. S. RAJONO DRAUGUS.

Brangųs draugai! Vasaros karščiai jau pradeda eiti mažyn. Per vasarą prisirinkę naujų jiegų, pasivažinēję po žalias girias ir ant tyrų vandenēlių, laukiame vēsaus rudens. Kartu su atvēsimu męs turime griebtis darbo. Rajono komitetas rengia maršrutą po visą Mass. valstiją. Maršrutas yra rengiamas tuo tikslu, kad duoti draugams geresnį supratimą ir gilesnę pažintį socijalistiško mokslo. Prasidēs nuo pirmos rugsējo dienos. Kalbētoju yra pakviestas jųsų žinomas draugas Lietuvos Socijal-Demokratų Partijos atstovas, Antanas Baranauskas.

Draugai! Mass. valstijoj da yra didelē dirva mųsų organizacijai. Visoj vakarinēj dalyje Mass. valstijos da nēra kuopų, o lietuvių darbininkų skaičius yra gana didelis. Atminkite, draugai, kad ta plati minia neorganizuotų žmonių — tai mųsų didžiausias priešas kovoje. Jai reikia nešti socijalistišką dvasią, juos reikia mokyti, nors tas darbas ir daug sunkenybių mums duotų iš pinigiškos pusēs ir daug spēkų reikētų padēti, kad suorganizuoti visur Mass. valstijos lietuvių apgyventus miestus ir miestelius. Bet atminkite, kad kartą męs turēsime juos organizuoti, ir jie vietoj dabartinių mųsų priešų bus kovos draugai. Aš esu persitikrinęs, kad kiekviename miestelyj, kur tik yra keli šimtai lietuvių, męs galim sutverti L. S. S. kuopas. Aš esu persitikrinęs tame, nes ten, kur visai nesitikēta, kaip Lowellyj, o kuopa susitvērē. Mass. valstijoj, nežiurint didžių vasaros karščių, užgimē dvi naujos kuopos. O žiemos laiku, aš tikių, ne dvi susitvers, bet dusyk ar trissyk tiek! Naujų kuopų tvērimasis negali gulēti vien ant manęs. Atminkite, kad aš negaliu kiekvieną miestelį apvažiuoti ir ten rasti ryšius arba draugus, kurie pagelbētų sutvērime kuopos. Pavasarį mano žodis į VI Rajono draugus buvo veik pro ausis praleistas, išskiriant kai-kurias kuopas. Bet aš nenustosiu jus judinęs ir šaukęs tol, kol nebus suorganizuota visa Mass. valstija. Reikia žinoti, kad netik viena Mass valstija neorganizuota; yra ir už jos ribų artimos valstijos Rhode Island ir New Hampshire, kurios visai menkai yra organizuotos. Mums ir tenais reikia nueiti ir šaukti žmonēs prie susipratimo. Da kartą aš atkartoju: visos L. S. S. kuopos, pavieniai draugai ir "Kovos" skaitytojai Mass. valstijoj, priduokit savo antrašus, kur jųs gyvenat, o nēra socijalistų kuopelēs. Rinkit, draugai, antrašus nuo geresnių žmonių, jieškokite ryšių su tais miesteliais, kur nēra kuopų, ir siųskite man, kad aš galēčiau pasirupinti sutverti ten mųsų kovo-

tojų kuopą. Laike maršruto agituokite, kad kuo-daugiausiai žmonių lankytųsi prakalbose. Kvieskite kiekvienas kiekvieną žmogų, kad stotų į socijalistų kuopą ir butų jųsų draugas. Rinkite naujus "Kovai" skaitytojus, platinkite socijalistišką literaturą ir švieskitės patįs save! Visą tą gerai ir pasišventusiai atlikę, pamatysime, kad mųsų darbo vaisiai bus gausingi ir už darbą užmokestis brangi, kurią męs gausim tuom, kad apšviesim darbininkus ir jie apsišvietę pagelbės mums mųsų sunkioj kovoj.

Brangųs draugai ir draugės! Lai skamba šauksmas po Mass. valstiją; su atvėsimu oro prie karšto ir nenuilstančio darbo! Pirmyn!

Jųsų draugas ir darbininkas
Pranas Svotelis.

Antrašas susinešimams:
Pr. Svotelis,
242 Broadway,
So. Boston, Mass.

REZOLIUCIJA PRIEŠ MOKSLO DRAUGIJOS DELEGATUS.

VIII Rajonas savo konferencijoj 10 d. rugpjučio, 1913 m., "Aušros" svetainėje, Chicago, Ill., štai ką nutarė:

Kas link atsilankymo iš Lietuvos L. M. D-jos atstovų rinkt aukas įkurimui Tautos Namo Vilniuj, virš minėtos konferencijos delegatai vienbalsiai išneša sekančią rezoliuciją:

Kad L. M. D. užmanymas pagirtinas, tai ir męs, VIII Rajono socijalistai, tam prijaučiam, bet, kadangi L. M. D. išrinko delegatus tokius, kurie turi ryšius su klerikalais ir Rusijos valdžia, o ypač p. Yčas, kuris turi užsitarnavęs net carišką "medalį";

Todėl męs atsisakom aukaut savo sunkiai uždirbtus centus per tokias rankas.

Konferencijos pirmininkas
A. Petraitis.
Konferencijos sekretorius
J. Repšis.

AUKOS

IPSWICH STRAIKERIAMS.

Brighton, Mass. Per L. S. S. 67 kp. pasidarbavimą aukavo: F. Busma $1.00; B. Uščinas, F. Galigauckas po 50c.; J. Kugis, K. Vaškis, J. Šidlauskas, J. Karalius, F. Markauskas, V. Rimkus, A. Juzumas, V. Klimas, L. Kučkienė, B. Rimkus, Ch. Vaškis, J. Trainavičius, J. Druskinis, A. Zaloginas, K. Indrejauskas, J. Rumšas, K. Galigauskiutė, E. Sinkaitė, S. Vaičiulis, V. Rusene, D. Adomavičius, J. Galigauskis, J. Jakštis, A. Bauzis po 25c. Iš kuopos iždo aukauta $4.34; viso $12.34. Išėmus persiuntimo lėšas, lieka $12.24.

67 kuopos sekretorius
B. Uščinas.

$12.24 perduota Ipswich Defense Fund.
"Kovos" Adm.

Wallingford, Conn. Wallingfordo Lietuvių Pašalpinės draugijos susirinkime iš geros valios draugai ir draugės aukavo Ipswicho straikeriams sekančiai: J. Pakušaitis ir S. Veličko po 50c.; K. Stepulevičius, A. Danaitis, P. Orinas, A. Krasnickas, K. Dosinas, J. Matuzas, A. Bankauckas, K. Cvirka, J. V. Stalioraitis, J. Klišys, J. Večkys, J. Bakanas ir V. T. Jokymas po 25c.; V. Jokymienė ir M. Šatas po 15c.; S. Vinkšnaitis 10c. ir S. Bakanas 5c.; viso $4.70. Persiuntimas 7c.; lieka $4.63.

Vardu kovojančių straikerių tariu širdingą ačiu visiems aukautojams. **V. T. Jokymas.**

M. O. $4.63, vardu Defense League pasiųstas, kur reikia.
"Kovos" Adm.

LIETUVA.

Antanavo valsčius, Marijampolės pav. Kaikuriems klausimams apsvarstyti liepos 5 d. čia buvo sušaukta valsčiaus sueiga. Svarbiausias klausimas, kuris reikėjo išrišti, buvo kilęs dėlei naujų mokyklų atidengimo. Antanavo valsčiuje yra trįs mokyklos (Čystoj Budoj, Kazlų Rudoj, ir Skučiškėje), bet jų toli gražu neužtenka, nei pusė vaikų josna nesutelpa. Be to Kazlų-Rudos ir Skučiškės mokyklos neseniai ir atidarytos, da nei namų sau nepasistatė, o vaikai mokinama išnuomuotuose ukininkų namuose. Valdžia dabar pasiulė valsčiui atidengti da 3 mokyklas, bet su ta sąlyga, kad valsčius pridėtų nuo savęs kasmet po 150 rublių kiekvienai mokyklai užlaikyti ir pastatytų joms namus. Valdžia gi kiekvienai mokyklai užlaikyti skiria jo 390 rublių ir grąžina valstiečiams pusę išlaidų, reikalingų mokyklų namams statyti. Taigi sąlygos, rodos, nepersunkios ir valstiečiams reikėjo sutikti. Antanavo valsčius didelis ir sudėti tie 450 rublių kasmet butų nesunku. Bet kur tau! Vos tik raštininkas paaiškino tą reikalą, tuoj pasigirdo smarkiausi balsai: "Nereikia, nereikia! Užtektinai čia yra mokyklų, paskui valdžia prigaus — primes, už kokios dešimties metų, tai ar išsimokėsime?" Taip ir liko, kad nereikia. Ir į nutarimą parašė, kad nereikia. Tečiaus, kuomet reikėjo po nutarimu pasirašyti, tai nei vienas nėjo. Turbut, jautėsi negerai padarę ir nenorėjo po tokiu savo darbu savo vardą padėti. Beje, vienas valstiečių patarė valsčiuje da vieną aludę atidaryti, esą, permažai jų esama pas mus, bet ir į tai niekas neatsiliepė, visi tylėjo.

Šešuoliai, Vilniaus pav. Oro triuba. Birželio 21 dieną nuo ryto baisiai kaitino saulutė. Apie 10 val. ryto prie 20 minučių vienu mačau ant Šešuolių pasirodė juodas debesys, nuo kurio pradėjo kristi ledai riešučio didumo. Griaudė be perstagės. Debėsys pradėjo suktis verpetų. O paskui nuo debesio pradėjo ant žemės leistis lyg triuba, kurios žemyn galas buvo smailas. Ir nusileido tos triubos galas stačiai ant Užupėnų sodžiaus. Baisi buvo tai valanda Užupėnams. Žmonės nusigando, manydami, kad jau atėjo paskutinė gyvenimo valanda. Nuo griausmų žemė drebėjo. Stogai su krieklėmis ir griebestais kėlėsi padangėn. Triuba išėjus iš sodžiaus ėjo per laukus vakarų pusėn, nešdama su savim kas tik jai ant kelio papuolė: šiaudus, audeklus, kurie buvo patiesti klonyse, akmenis; visokių paukščių čielas debėsys rėkdamas sukėsi tame verpete. Arkliai, pamatę tą verpetą, bėgo šonuosna. O žmonės gulė ant žemės ir turėjosi didelių akmenų. Iš gyvulių tai tik busilą rado užmušta. Ledai labai sumušė javus: Užupėnų, Augštogirios, Vagilkos ir Dvarninių sodžių. ("L. U.").

ATIDAI L. S. S. 20 KP. DRAUGAMS.

Susirinkimas atsibus rugpjučio (August) 26 dieną, 637 — 3rd Av. Užprašome visus draugus pributi, nes bus svarbųs reikalai apsvarstomi. Užprašau kuoskaitlingiausiai atsilankyti visus.

Sekr. A. Totels.

MONTREAL CANADA.

L. S. S. 84 kp. susirinkimas atsibus 24 d. rugpjučio (August) 1913 m., 1 val. po piet, salėj 82 Yberville st. Visi draugai ateikite, nes turim daug svarbių reikalų svarstymui ir kaikurių yra užsivilkę mokestis. Ateikite užsimokėti, taipgi turėsim sumokėti proporcijonališkas mokestis.

Sekr. M. Motuza.

Philadelphijos Moterims.

VIENATINĖ PHILADELPHIJOS MOKYTA, DIPLOMUOTA AKUŠERKA, ONA VIDIKIENĖ, baigusi Scrantono International College of Midwifery ir turėjusi puikią praktiką geriausiame Maternity Hospitalyj (motinystės ligonbutyj). Priima kudikius, patarnauja ir pagelbsti palaguose ir savo mokslišku apžiurėjimu ji apsaugoja palaginingkes nuo visokių ligų. Uždyką duoda tikriausią rodą nesčioms, žindančioms ir ligotoms moterims, o taipgi mažiems kudikiams.

ONA VIDIKIENĖ,
329 Wharton St., Philadelphia.
Telefonas Bell Lombard 2953-A.

PAJIEŠKOJIMAS.

Pajieškau vyro Leono Janavičiaus, iš Kauno gub., Šiaulių pav. iš Užvenčio miestelio, 15 m. Amerikoj gyvena. 5 pėdų ir 8 colių augščio; akįs juodai mėlynos.

2 savaitės kaip iš Lietuvos atviažiavau ir noriu žinoti ar yra dar gyvas. Meldžiu, kad patsai atsišauktų arba kas žino apie jį praneštų. Išlaidos bus sugrąžintos. Praneškit ant šio adreso.

Alena Janavičienė,
P. O. Box 463,
Spring Valley, Ill.

DEL JŲS 1 L. S. S. KP. DRAUGAI.

L. S. S. 1-mos kuopos extra susirinkimas atsibus 23 rugpjučio (August) 1913 m., 8 val. vakare "Kovos" name, 1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa. Malonųs draugai ir draugės. Meldžių Jus nors sykį susirinkite visi ant kuopos susirinkimo, nes turime daug ir labai svarbių dalykų ant apsvarstymo.

Jus žinote drg., kad musų L. S. S. 1-ma kuopa yra seniausia, todėl pasistengkime padaryti ja ir pavizdingiausią, nes tas nuo mųsų pačių pasidarbavimo priklauso. Tad įsitėmykite draugai!

Sekr. J. D. Taunis.

ATIDA CHICAGIEČIAMS, PIRMAS VAKARAS.

Parengtas Lais. Jaun. Muz. Dram. Dr-jos, nedėlioj, 24 d. rugpjučio (August) 1913 m. Miko Mieldažio svetainėje, 2242 W. 23 Place. Bus lošema 1 akto farsa "Neatmezgamas mazgas", pradžia 5 val. vakare. Įžanga 25c., 35c. ir 50c.

"Neatmezgamas mazgas" yra tai juokinga farsa, kurią žingeidu pamatyti — smagiai pasijuokti.

Taigi bus ir geriausi Chicagos chorai, kaip tai: L. S. S. 81 kp. choras, Lais. Jaun. choras, Ch. Liet. vyrų choras ir L. M. D. "Aido" choras. Saugokitės, kad nepraleistumet tos progos, nes tokis vakaras palinksmins ir užganėdins visus. Po perstatymo balius. Kviečia **Komitetas.**

L. S. S. 7 KUOPOS DRAUGŲ ATIDAI.

Mėnesinis susirinkimas atsibus 12 d. rugsėjo (September) 7:30 val. vakare, 133 Joseph Ave. Sekantis susirinkimas bus labai svarbus, nes turėsime nubalsuot L. S. S. VII Susivažiavimo protokolą. Taigi malonėsite visi susirinkti. Kurie dar neužsimokėjote proporcijonališkų mokesčių, arba užvilktos mėnesinės duoklės, malonėsite užsimokėt, kitaip busime priversti sulaikit "Kovą". Atsiveskite naujų narių. **Sekr. A. K. Baltrunas.**

AGENTŲ REIKIA, kurie užsiimtų apsaugojimų nuo ligų ir nelaimingų atsitikimų užsitikėjimo vertoje draugystėje. Gera užmokestis, jokių periškadų. Ateikite seredomis ir četvergais tarp 3 ir 5 val. po pietų, arba nedėliomis po pietų.

Cambridge Mutual Beneficial Association,
34 So. 16 St., Philadelphia, Pa.
(34—37)

DRAUGAI SĄJUNGIEČIAI nauduokitės gera proga.

Parduodu laikrodėlius sekančiomis kainomis: 20 metų gvarancijos, auksuotas, dengtas Elgin arba Waltham viduriais, ranokmis išrašytas, gražiai margas su 7 akmenais — $10.50. Su 15 akmenų — $14.00. Su 15 akmenų (adjusted) — $14.90. Su 17 akmenų — $16.75. Su 17 akmenų (adjusted) — $17.75. Atminkit, kad kitur pirkdami užmokėsit nuo $5.00 iki $15.00 brangiau. Aš nereikalauju pinigų iš kalno prisiųskit 32c. markemis, aš prisiųsiu laikrodelį pažiurėjimui, jei nebus toks, grąžinkit atgal paminint ant kiek akmenų norit. Su kiekvienu laikrodeliu sykiu siunčiu gvaranciją. Užlaikau reteželių čisto aukso ir pauksuotų ir visokių žiedų. Taipgi visokių knygų, kurios yra lietuvių kalboj.

M. J. STOSSELL,
1413 PAGE ST.,
N. S. PITTSBURGH, PA.

Visiems prieinamas LAIKRODĖLIS.

Šis puikus Im. 21 auksuotas *RAILROAD LAIKRODELIS* suauke už sukamas ir nustatomas geriausį laiką laiko, viskas puikiai įtaisyta, absoliutiškai tikras ir atsakantis. Gvarantuotas *ANT 90 METU*, abi pusi lokštai, gražiai graviruoti, pagal naujausią madą. Šis laikrodėlis skiriamas ypatingai *GELEZKELIO DARBININKAMS*, kurie privalo visada turėti teisingą laikrodėlį. Vyriški ir moteriški. Specijalis pusiulymas. Męs prisiųsime laikrodėlį tavo adresu C. O. D. $5.75 ir ekspreso lėšas su teisėmis pilno tšegzaminavimo. Jei nebusi pilnai užganėdintas *NEMOKET NEI CENTO.* Prie kiekvieno laikrodėlio puikus auksuotas retežėlis ir komposėlis dykai.

EXCELSIOR WATCH Co.
903 Athenaeum Bldg.,
Chicago, Ill.

PARSIDUODA — esanti Templeton'e, Mass. tuojau prie Burn Hadley. lentų pjovinyčia, trįs minutos nuo elektriško kelio, du akeriu žemės, nauji gyvenami namai su 4 keturiais **kambariais ir darže**. Viskas gerai ištaisyta. Užmokėt tuojau arba ant išmokesčių — tiktai $450. Galima matyti nedėliomis arba po pietų.

MRS. E. SEAHOLM,
TEMPLETON, MASS.

FARMOS, FARMOS.

Tėmik čia ir atmink, kad bus tau ant naudos visam amžiui ir tavo vaikams. Neatiduok savo sunkiai uždirbtus centus smuklininkams ar kokiems niekniekiams, bet imkisi už darbo, dirbk dėl savęs, įgik gabalą žemės šioj lietuvių apgyveutoj kolionijoj, įsibudavok namus kaip kiti, kur busi laimingas ir tavo šeimina bus linksma, sveikam ore. Malonėk daug nemislit, dabar geriausis laikas pamatyt kas auga šiam krašte. Platesnių žinių kreipkitės laišku.

CRYSTAL LAKE FARM,
BOX 26, WELLSTO, MICH.

PRANEŠIMAS CHICAGIEČIAMS IR 22 KP. NARIAMS.

L. S. S. 22 kp. kaip žinote, turi parengus viešas diskusijas. Dabar persikėlėme į naują setainę, tai yra į M. Meldažio svetainę, 2242 W. 23 Pl. Astibus kiekvieno mėnesio trečią seredą, pradžia 8 val. vakare. Kviečiame atsilankyti, kuoskaitlingiausiai, kaip vyrus taip ir moteris, nes įžanga dovanai, o naudinga visiems prieg tam, kas norės galės gauti knygų pasiskaityti arba nusipirkti. Taipgi mėnesiniai susirinkimai bus laikomi kas antra nedėldienį mėnesio 10 val. iš ryto, viršutinėj svetainėj; kas norite su mumis darbuotis ir atjaučiate tam darbui, tai ateikite ant mėnesinio susirinkimo ir prisirašykite prie mųsų kuopos, tuomet veiksime visi drauge...

L. S. S. 22 kp. Sekr. A. A. Herman.
(33—35)

"PIRMYN"

SAVAITINIS LAIKRAŠTIS.

Jei norite aiškiai suprasti darbininkų klesos gyvenimo ir judėjimo reikalus; jei norite sekti šios šalies politiką ir turėti žinių iš viso pasaulio kraštų; jei norite apsipažinti su visuomenės ir gamtos mokslų klausimais, - tai užsirašykite laikraštį "PIRMYN".

Prenumerata metams: **Suvienytose Valstijose $1.50**
Užsieniuose $2.00

"PIRMYN"
748 W. Lexington st., Baltimore, Md.

50,000 KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyru. Knyga ta prastais, suprastais žodziais pasaka kaip gal atgauti vyriškuma, isigyditi nuo uznuodijimia krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypri'be, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai įgautas lygas, strictura ir vysas vyru lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodel jus kentat ir kaip galet galutinaj isigyditi. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specijalisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, [illegible] detita konverta. Nesiusk nekokiu piningu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponn, katru siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago:
Godotinas Tamista: Pagal Tamistos pridadiejma, aš noriečjau jog Tamista prisiustumei man vysai dykai vėna jusu knyga del vyru.

Vardas.....
Adresas.....
Steitas.....

ZIRA

10 CIGARETTES FOR 5¢

Nereikalauja paliudijimų
Pačios už save kalba.

Jų vertė ima viršų.

Sveikata Auga!

KAIP IŠMINTINGAS UKININKAS PATAIKO Į TINKANČIĄ DIRVĄ PASĖT SĖKLĄ; kuri gražiai sudygsta, puikiai auga ir gausius vaisius atneša, **TEIP SUMANUS PROFESIONALIŠKAS DAKTARAS,** pažysta gerai ligą, pritaiko atsakančiai liekarstas prie visokių nesveikumų, silpnybių, kurios pasėja vaisius sveikatos, panaikina ligą, užmezga išgydymą, sugrąžina pajiegas ir išaugina puikią sveikatą ir drutumą, kas sutelkia žmogui laimę ir linksmybę. **PHILADELPHIOS M. KLINIKAS bei daktarai** tukstančius žmonių padarė sveikais ir laimingais išgydant nuo visokių ligų.

SVEIKATA YRA TAI DIDŽIAUSIAS TURTAS ŽMOGAUS, BE SVEIKATOS NĖRA LAIMĖS NĖ LINKSMYBĖS ANT SVIETO.

Phil. M. Klinikas, turi net kelis PROFESIONALIŠKUS DAKTARUS, kurie greitam laike pataiko sergantiems pagelbėti todel, kad gydo išsyk, o nedaro experamentų ant sergančių. **Vyriausias Klinikos Daktaras,** per Amerikos valdžią, net **medaliu apdovanotas.** Tokiam jau tik galima tikėti.

Privatiškoj LABARATORIJOJ Ph. M. Kliniko, atsišaukusiems sutaiso kiekvienam liekarstas iš sviežių gvarantuotų medikamentų, seniausių ir naujausių išradimų, kurinos tik aukščiausias mokslas išrado pagelbai žmonių.

Iš daugybės išgydytų štai ką patįs žmonės rašo:

GARBINGAS PH. M. CLINIC! Pranešu, kad liekarstas subaigėm ir esame labai užganėdinti už tikrą pagelbą; greitą ir gerą išgydymą. Mano moteris teipat jau yra sveika už ką siunčia širdingiausią padėkavonę. Jusų pamačlyvą ir teisingą budą gero gydymo, skelbsim tarp savo pažystamų, kadangi tik jųs broliškai žmonėms tarnaujate. Pasiliekame dėkavodami su **moteria A. Antonickas.** Iron and Metal Co. So. Richmond, Va.

Mrs. K. Jurevičienė, Box 226, Glens Falls, N. Y., teipat šimtais kartų dėkavoja, už išgydymą nuo ligos galvos skaudėjimo, nerviškumo, dieglių kojose, nusilpnėjusios ir suirusios sveikatos — teipat moteriškų ligų. **Nemažiau dėkingi:** L. KLIMAS, 55 Ellsworth St., Worcester, Mass., Mr. M. KOLIAGA, Box 192, Boswell, Pa. Mr. J. TYMCZUKAS, 306 Center St., Freeland. Pa. Teipat išgydyti nuo visokių paslaptingų ligų, kurių jokiu budu negalima sutalpinti.

ĮSITĖMYKIT, kad slaptybės ligų saugiai užlaikoma, visada.

KAD ESI NESVEIKAS, BET NORI PASTOTI SVEIKU IR LAIMINGU, tad atsilankyk, o jeigu toli gyveni, tad aprašyk savo ligą bei nesveikumus lietuviškojo kalboje kas kenkia, o tikėk, kad apturėsi tikrą pagelbą sveikatai kaip tukstančiai, kurie jau džiaugiasi ir dėkavoja, nes čionai išgydo ir tokias, kurių kiti negalėjo išgydyti kaip sviežias teip ir užsisenėjusias ligas nuo skaudėjimo: pečiuose, rankose, kojose, sanariuose, krutinėj, strėnose, galvos, šonų; išbėrimai spuogais nuo blogo ir nečysto kraujo, nuo saužagystės sėklos nubėgimo, nusilpnėjimo, vidurių nedirbimo, užkietėjimo, slogos, greito pailsimo, nerviškumo, baimės, silpno ir sumažėjusio kraujo, užsikrečiamų slaptų lytiškų ligų. Širdies, kepenų, inkstų, silpnų plaučių, kosėjimo, sunkaus kvėpavimo, nuo peršalimo slogu, blogų sapnų, nemigos, neturėjimo apetito, be peilio be pjaustymo be aparacijos, bet su liekarstoms, kurios tukstančius išgydė. **Teipat moteris nuo skausmingų mėnesinių** ir kitokių visokių ligų, kurios užpuola varginimui žmonių. VYRŲ ir MOTERIŲ. **Reikalaujant rodos ir pagelbos nuo daktaro, visada adresuok arba ateik po šiuo adresu:**

THE PHILADELPHIA M. CLINIC,
1117 WALNUT STREET, PHILADELPHIA, PA.

VALANDOS: nuo 10 iš ryto iki 4 po p. Šventadieniais nuo 10 iki 3. Utarn. ir Pėtnyčiomis nuo 6 iki 8 vak. **Reikalaukit nuo Kliniko dovanai ir skaitykit knygą „Daktaras".**

Išsisiųzdink šiandien, tiktai VIENAS doleris.

Kiekviename lietuviškame name privalo rastis **Edmundo Steponaičio raštų kninga.** Steponaitis buvo vienas iš pirmųjų mųsų **jaunųjų rašytojų,** kurie duoda mums pradžią **grynos literaturos** sriovei, kurių visų pirmiausiąs tikslas jau nebevien žadinimas tautos, visuomenės sąmonės, bet ir **gaivinimas, tvėrimas pačios dailiosios mųsų raštijos.**

Tajį dailu poėzijos ir prozos rinkinį galima gauti **tiktai už $1.00** pas

Al. STEPONAITIS
184 Atkins ave., Brooklyn, N. Y.

šio laikraščio ir visuose kituose kningynuose ir krautuvėse. Reikalaukite visur.

Reikalaujama agentų kiekvienoje Lietuviais apgyventoje vietoje. Uždarbis geras. Klauskite apie sąlygas.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš carišką valdžią. Paveikslo didumas 14X16 colių, prekė su prisiuntimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Jį parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbiniukų klesos revoliucijonišką mintis.

Norintiejie turėt šį paveikslą kreipkitės į **"Kovos" Administraciją**

Raulai kur tu begi?

Ugi pas JONA KIRTIKLI, nes ten yra puikiausia lietuviams užeiga: šaltas alus, porteris, ėlius; degtinė kuoskaniausia. Cigarai pargabenti net iš Havanos. Visiems žinomoj vietoj.

JONAS KIRTIKLIS
113 N. Wyoming st.,
Hazleton, Pa.

DOVANAI-DOVANAI!

KNYGA SVEIKATOS bei naujausio mokslo ir ką reikia daryti apsirgus. Teip-pat kame ir kur greit išsigydyti, lygiai ta knyga

„DAKTARAS"

parodo, kaip nuo ligų apsisaugoti.

ŠITOJ KNYGOJ „DAKTARAS" netik pamokina kaip ir kur nuo visokių ligų gerai išsigydyti, bet teip-pat labai gražiai, kaip tikras tėvas pamokina ir kaip nuo visokių ligų apsisaugoti.

KNYGOJ „DAKTARAS" labai daug aprašo apie vyrų ir moterų lytiškų gyvenimą ir aiškiai, atviai teip išdėstinėje, jog kitose knygose apie tokias paslaptybes negalite atrasti. Šita knyga kiekvienam vyrui ir moterei labai reikalinga turėti, kad žinoti kaip ir ką daryti, seniems ir jauniems ir kaip laimingai gyventi. Čion viską negalima aprašyti, bet tik perskaičius knygą atrasite.

ŠITA KNYGA illiustruota puikiais mokslišlkais paveikslais ir apie žmogaus kuno subudavojimą su visokiomis paslaptybėmis.

Apie **MEILĖS DALYKUS** „Daktaras" nemažai rašo.

YPATINGAI serganti, nusilpnėję, sukliurę, pasigadinę per jaunystės klaidas ir varginami visokiomis, kaip paprastomis sviežiomis teip užsisenėjusiomis ir užsikrėtusiomis ligomis, šitoje knygoje atrasite tikrą rodą.

JEI sergi ant kokios nors ligos, tai pirmiau ne kaip kreipsies prie kokio nors gydytojaus, arba vartosi liekarstas, reikia perskaityt knygą „Daktaras", nes didelės daugybės žmonių, kurie tik perskaitė šitą knygą, išsigydė.

TODEL, kad ta knyga del labo visuomenės išduota, tai kiekvienas ją apturės **visai dovanai**, kuris tik atsiųs keletą stampų už prisiuntimą.

REIKALAUK DAR ŠIANDIE, iškerpant šitą angarsinimą ir adresuok teip:

The PHILADELPHIA M. CLINIC,
1117 Walnut st., Philadelphia, Pa.

TĖMYKIT VYRAI IR MOTERIŲS! Kad sergi, jautiesi kokį nors nesveikumą ir reikalauji geros, teisingos pagelbos, kad trumpam laike galėtum išsigydyt, tai atsišaukie prie Profesionališko Daktaro, Ph. M. Klinikos lietuviškoj kalboj. Rašyk, Ateik.

Ofiso valandos kasdien 10 iš ryto iki 4 po pietų. Nedėl. iki 3, o Utar. ir Pėtn. vakare nuo 6 iki 8.

VILNIAUS KALENDORIUS 1913 METAMS.

Drg. K. Demikis, iš Wilkes Barre, Pa. dovanojo Sąjungai 41 egz. Vilniaus Kalendorių. Tai labai puikus kalendoriai su daug įvairių ir naudingų straipsnių. Todėl, kas da neturite to kalendoriaus, paskubėkite užsisakyti, nes paskiau neliks. Kaina tik 25c. Siųskite krasos ženkleliais šiuo adresu:

"KOVA",
1815 East Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.

Keistone Phone Main 14—28.
Bell PhoneLombard 2506

Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.

Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

"KOVOS"

ADMINISTRACIJOJ

galima tuojau užsiprenumeruoti šiuos žemiau surašytus lietuvių laikraščius. Juk beveik visi sąjungiečiai, apart "Kovos", skaito da ir kitus laikraščius, todėl užsisakykit juos per "Kovos" Administraciją, tuomet Sąjungai bus pelnas, o jųs gausite tą ko norite. Verta užsisakyti šiuos laikraščius:

"RANKPELNIS"
Dvisavitinis
Kaina metams $1.50
Išeino Škotijoj.

"LAISVĖ"
Du syk į savaitę
Kaina metams $2.00
Išeina S. Boston, Mass.

"PIRMYN"
Savaitinis
Kaina metams $1.50
Išeina Baltimore, Md.

"KELEIVIS"
Savaitnis
Kaina metams $1.50
Išeina S. Boston, Mass.

"DARBININKŲ VILTIS"
Savaitinis
Kaina metams $1.50
Išeina Shenandoah, Pa.

"DILGĖLĖS"
Dvisavaitinis
Kaina metams $1.00
Išeina Pittsburgh, Pa.

"LIETUVIŲ ŽURNALAS"
Mėnesinis
Kaina metams $1.00
Išeina Chicago, Ill.

"LAISVOJI MINTIS"
Mėnesinis
Kaina metams $2.00
Išeina Scranton, Pa.

Taigi ar sau ar savo draugams užrašysit minėtus laikraščius, užsakymus visuomet siųskikymus visuomet siųskite

"KOVAI",
1815 E.Moyamensing Av.
PHILADELPHIA, PA.

RUSIŠKAI-AMERIKONIŠKA LINIJA.

Tiesiog tarp Maskolijos ir Amerikos plaukioja kodidžiausi ir puikiausi Maskolijos Ciesoriški Pačto laivai, dvigubais šriubais varomi

Russia — 16.000 tonų,
Kursk — 13.500 tonų,
Czar — 13.000 tonų.

Į Rotterdam'ą į 9 dienas nestojant niekur į 11 dienų nesimainant niekur į Liepojų.

$31.00 3-čios kliasos $33.00.
$45.00 2-ros kilasos $50.00.
$65.00 1-os kliasos $75.00.

Išplaukia kas antra subata.

Sekanti išplaukimai iš New Yorko:
Kursk — Rugsėjo 6.
Russia — Rugsėjo 20.
Czar — Rugpjučio 26,

Dėl platesnių žinių kreipkitės prie
A. E. JOHNSON & Co.,
General Pass. Agent.
27 Broadway, New York, N. N.
arba prie vietinių užtvirtintų agentų.

Uodų ir kitų vabalų įgylimai tuojaus prašalinama Dr. Richter's Pain - Expeller, 25c. ir 50 cent., aptiekose arba tiesiog nuo F. Ad. Richter & Co., 74-80 Washington St., New York.

VISU ŽINIAI.

Perkrausčiau savo bučernę ir grosernę į naują ir geresnę vietą, po num. 2230 Fifth av. kampas Bredy st. Kas norite nebrangiai pirkti gerą tavorą, ateikite pas mane, o busite užganėdinti. Su pagarba.

John Kazlauckas
2230 Fifth ave.,
Pittsburgh, Pa.

F. J. Bagocius

Notaras. Taikos Teisėjas.
AGENTAS
Visų Geriausių
Laivinių Kompanijų
28 W. Broadway
So. Boston, Mass.

Visiems naudinga

Kišeninis Atlasas viso pasaulio arba žemlapinė knygelė, pračjusio dešimtmečio išleidimas, kuri turi 499 pusl., didumo 3½x5⅝. Angliškoje kalboje. Mapos, kurios parodo geležinkelius, vandenis ir kalnus; Suvienytų Valstijų steitus, teritorijas ir kiek steite miestų ir kiek gyventoju steite ir atskiruose miestuose, — taip ir viso pasaulio miestu. Kaina $1.00. Gaunama pas:

M. M. Dovidaitį
221 Pine st., Wilmington, Del.

VARTOKITE

Remingtono Typewriter'i

Trįs mėnesiai už $5.00

Mės nusamdysime jums rašomą mašiną, modelio 6, 7 ar 8-to Remington Typewriter'į, ketvirdaliui metų — tai trims mėnesiams — už $5.00 — tai yra su geriausiomis išlygomis, kokias nusisamdant suteikia koki nors išdirbėjai.

Ir jeigu jųs norėsite pirkti rašomą mašiną tam nusamdyme laikui išsibaigus, tie pinigai ką įmokėjote už nusisamdymą, bus prišskaitomi prie pirkimo sumos.

Parduodamos ant mėnesinių išmokesčių.

Geriausios vertės juostelės typewriter'iams.

Su raudona žyme popiera kopijavimui.

Katalogą mašinų ir knygelę gaunamų reikmenių pasiunčiame pareikalavus.

REMINGTON TYPERWITER COMPANY
(Inkorporuota),
110 So. Ninth st., - Philadelphia, Pa.

I. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st., Philadelphia, Pa.

Tautietes ir Tautiečiai!

Dr. Ignotas Stankus

Jau praslinko apie trejatą metų ir iki šio laiko galėjo persitikrinti, kad mieste **Philadelphijos** randasi tiktai vienas tikras lietuvys **daktaras Ignotas Stankus, 1210 So. Broad St., Philadelphia, Pa.** Jis gydo pasekmingai visokias ligas, šviežias ir užsisenėjusias — vyrų, moterų ir vaikų. Visi, katrie gydėsi pas daktarą Ignotą Stankų, likosi užganėdinti ir platina jo vardą tarpe savo pažįstamų ir giminių. Jeigu kas peiktų daktarą Stankų, tai žinok gerai, kad tas peikikas yra neišmintingas žmogus, arba koksai žydbernis-humbugieris, kuris tarnauja apgavingame New Yorko žydbernių gydykloje. Visi jau girdėjome, kad užvydėtojai, lietuvių — dykaduoniai-valkatos su New Yorko žydberniais įkvailino vieną bėdną, nemokytą žmogelį, ir net daktarą Ignotą Stankų neteisingai į teismą patraukė, kad, buk to žmogelio moteriškė numirusi nuo jo operacijos. Už tokį melagingą ir neteisingą skundą, daktaras Ig. Stankus greitai juos suvaldė, o laikraščius, kurie tą garsino, tiesiog patraukė į dydyjį teismą.

☞ Padėkavonės Daktarui Stankui. ☜

Už išgydymą nuo visokių ligų. Čion sutalpinti visų yra negalima, bet kelios padėkavonės talpinasi su pavelijimu pačių pacijentų. Kitos visos padėkavonės yra užlaikomos didžioj slaptybėj. Aš Marijona Pocienė, 4443 Gratz st., Philadelphia, Pa., labai sirgau, turėjau skaudėjimą nugaros, gėlimą galvos, didelę temperaturą, skausmą einantį iš viršaus kojų į apačią, negalėjimą valgyti, džiuvimą burnoje, jautimą šalčio su prakaitavimais ir abelną nusilpnėjimą. Šaukiaus prie daug daktarų, bet jie negalėjo mane išgydyti, o kuomet atsišaukiau prie daktaro Ignoto Stankaus ir jis mane išgydė už 2 kartų atvažiavimo į mano namus. Ištariu jam širdingą ačiu ir Dieve duok jam ilgesnį amžių, kad galėtų ir kitus sergančius gelbėti. Aš Juozapas Gudauskas, 418 Chesnut st., Newark, N. J., ištariu širdingą ačiu daktarui Ignotui Stankui už prisiuntimą gyduolių nuo sunkaus kvėpavimo, užkietėjimo vidurių, skaudėjimą kaulų ir abelno nusilpnėjimo. Nuo pirmos dienos pajutau, kad nuo jųsų gyduolių teisingai sugrįžta mano sveikata ir daugiau gyduolių nebereikalauju. Vietoje padėkavonės aš nepatingėsiu atverti savo burnos prieš savo draugus ir pažįstamus. Ona Masauskienė, 2 Hutchinson St., Jobstown, N. J. likos išgydyta nuo nervų ligos, negalėjimą miegoti ir jautimu lakstantį kraują su niežėjimais ant kuno. Aš likaus išgydytas nuo išbėrimo spuogais ant kuno. Aš Juozapas Vinkeviče, 40 Cross st., Boston, Mass., širdingai dėkavoju daktarui Stankui už išgydymą mąnęs nuo skaudėjimo galvos, sunkaus kvėpavimo, kosulio, ir sugrąžinimo jaunų dienų. Tamstos vardą garsinsiu visur Bostone tarp lietnvių. Jonas Saurusaitis, 3206 Stanford st., Pittsburgh, Pa., mane išgydė daktoras Stankus nuo išbėrimo spuogais ant veido. Aš Jurgis Lukoševiče, 128 E. Superior st., Chicago, Ill., buvau labai silpnas ir turėjau kosulį, net buvau pametęs viltį buti sveiku, bet kuomet atsišaukiau pas daktarą Ignotą Stankų, jis už pirmo prisiuntimo gyduolių mane išgydė. Dėkavoju širdingai ir siunčiu $2.00 gastinčiaus.

Visuomet kreipkitės ypatiškai arba su laišku ant tikro adreso taip:

Dr. Ignatius Stankus
1210 S. Broad Street, - Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos Iš ryto nuo 9 iki 11. Po pietų nuo 2 iki 4 ir vakarais nuo 7 iki 8 val. Nedėliomis nuo 9 iki 11 val. ryto ir nuo 1 iki 4 valandai po pietų.

"KOVOS" SPAUSTUVE

Naujausios Mados.

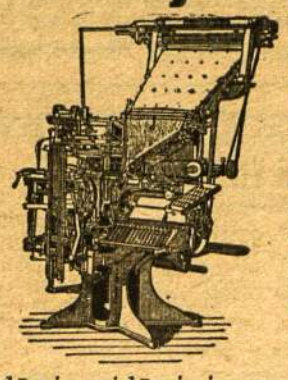

Čia talpiname paveikslą naujos, $4000.00 vertės "Kovos" "Linotype" (raidžių statomos mašinos) su kurios pagelba specijalistas unijistas statytojas padaro puikiausiai ir greičiausiai visokius spaudos darbus—sustato tekstą, o kiti specijališki statytojaj padailina įvairiomis, kur reikia didelėmis raidėmis ir ornamentais; tad dabar "Kovos" spaustuvės darbai atrodo labai puikiai ir greitai padaromi. Apart naujos statomos mašinos, dabar turime daug naujų ir puikiausių raidžių, užtat galime padaryti kokius tik kas nori spaudos darbus.

Sąjungiečiai turi atkreipti į tai atidą ir žinoti, kad niekur geriau nepadarys nieks spaudos darbų, kaip tik jų pačių naujai įtaisytoj spaustuvėj. Užtat su visokiais spaudos darbais, nuo didžiausio iki mažiausio, visuomet kreipkitės šiuo adresu:

"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

Rusija pralenkia Amerika.

Ne liuosybėje, bet išdirbime **Vodka**, skanus rusiškas tautiškas gėrimas, yra žinomas savo čystumu ir puikumu, nes jis atydžiai išdirbtas ir savyje prilaiko vien sveikas grudų išsunka. Mės užlaikome **Vodką** importuotą ir Vodką čionai išdirbtą.

Mės išdirbame Vodką iš čystų grudų ir tokiais pat aparatais ir budu, kaip kad išdirba Rusijos valdžia.

Ačiu mųsų veiklumui mės parduodame už labai nužemintą prekę. Jųs galite gauti Vodkos importuotos ir Vodkos čionai išdirbtos, taipgi geriausios Amerikoniškos ir importuotos degtinės, vynų ir saldžių gėrimų.

Alus bonkutėmis ir bačkomis.

J. CARTUN
401-3-5 SOUTH STREET, PHILADELPHIA, PA.

"LAISVĖ"

Visuomenės, Kulturos, Politikos, Literatūros, Populiariškai-Moksliškas LAIKRAŠTIS

Eina du sykiu sąvaitėj: Utarninke ir Pėtnyčioj.

Laikraštis "LAISVĖ" didelio formato, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet pilnas naujausių ir tikriausių žinių. "LAISVĖS" prenumerata Suvienytose Valst. metams 2 dol., pusmečiui 1 dol. Užrubežiuose—metams 3 dol., pusmečiui—$1.50.

Ant pažiūrėjimo siunčiam vieną numerį DYKAI!

Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip:

"LAISVĖ" 242 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.

NAUDA IŠ SKAITYMO.

Jau gilioje senovėje, kaip dasiprotėjo išreikšti neregimas mintis regimais ženklais, žmonės gerai suprato knygų naudą. Dabar, kuomet knygos, kaip vanduo iš šaltinio plaukte plaukia po visus kraštus, kada visur šaukiama: prie mokslo, prie apšvietos, prie knygų! Tai šiais laikais da geriau suprantama nauda iš skaitymo knygų.

Knyga — tai mintįs autoriaus. Knyga visuomet ir visur, kaip geras draugas, gali ateiti mums į pagelbą savo patarimais. Skaitydami mės susipažinsįstam su vargais, nelaimėmis ir rupesčiais skriaudžiamų darbininkų ir tas sužadina mumyse meilę prie tų vargdienių. Matydami jų vargingą padėjimą nenusimenam, bet da su didesne vilčia ir pasitikėjimu pasirengiam kovon.

Skaitydami knygą gaudom mintis, semiam jausmus, žadinam savo dvasią sekdami darbus prakilnių žmonių, kuriems reikėjo nukentėt daug vargo, nekartą ir bado.

Darbininkiški laikraščiai, kurie kaip pavasaryj bitės iš avilio, pasklido po visus kraštus, keldami iš miego darbininkus, rengdami juos prie darbo, nešdami žinias iš visų pasaulio kraštų, jog visur darbininkai darbuojasi, visur žengia pirmyn Tuomet skaitytojo omenyje kįla prakilni mintis ir su didesne energija griebiasi už darbo, kuris atneša naudą skriaudžiamiems.

Todėl ir mės, draugai ir draugės, pradėkime su didesne energija ir pasišventimu platinti darbininkiško ir moksliško turinio knygas ir mųsų vienatinį darbininkišką laikraštį "KOVĄ", leidžiamą darbininkiškos organiacijos Lietuvių Socijalistų Sąjungos.

Kokias tik norite knygas galite gauti "Kovos" Administracijoj. Visuomet adresuokite:

"KOVA"
1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Nauja poezijos knyga

Tai visi Edmundo Steponaičio raštai. Puiki laida su daug gražių eilių. Verta kožnam turėti savo name Gaunama "KOVOS" Adm. papiginta kaina. Klauskite tuojau.